

Tidningen *Journalistens* porträttering av kvinnan och mannen

**- En kvantitativ innehållsanalys och retorisk bildanalys
av tidningen *Journalistens* personporträtt ur ett
genusperspektiv.**

Av: Martina Danielsson och Linnea Lindkvist

Handledare: Maria Zuiderveld

Examinator: Malin Picha Edwardsson

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 hp

Journalistik | höstterminen 2019

Journalistik och digitala medier

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Abstract

Genus är en del av en inlärningsprocess som startar redan vid födseln. Det vi lärt oss påverkar våra uppfattningar och beteenden. Vilket i sin tur också påverkar hur en journalist gestaltar respektive kön. Vi påverkas dagligen av hur män och kvinnor porträtteras i medier. Det kulturella och sociala mönstret skapar en orättvisa mellan kvinnor och män då manliga egenskaper värderas högre. För att kunna förändra samhället behöver vi uppmärksamma samhällets orättvisor. Under hela 1900-talet har mannen varit den idealiska journalisten – men i dagsläget utbildar sig fler kvinnor än män till journalister.

I denna studie undersöker vi hur tidningen *Journalisten* porträtterar män och kvinnor i sina personporträtt. Utifrån ett genusperspektiv med utgångspunkt i Yvonne Hirdmans teori om genusordning samt gestaltningsteorin har vi gjort en kvantitativ innehållsanalys samt retorisk bildanalys av porträtten. Vi ser på representation, likheter och skillnader mellan könen.

Resultatet visar att kvinnan dominerar sett till representationen. Kvinnorna är ofta yngre medan männen ofta är äldre. Kvinnan ler mer och upplevs mer inbjudande medan mannen upplevs mer distanserad i bild. Det är fler män med familj och barn och fler kvinnor som är singlar och utan barn. Kvinnorna porträtteras oftare på arbetet och männen i hemmet. Det är dubbelt så många män som har en chefsposition jämfört med kvinnorna och männen upplevs ha mer makt. Politik och kultur är två gemensamma favoritnyhetsämnen hos respektive kön. Männen beskrivs dock ha arbetat mer med hårda nyhetsämnen medan kvinnorna beskrivs ha arbetat mer med de mjuka enligt porträtten.

Nyckelord: Genus, Journalist, Jämförelse, Kön, Könstereotyp, Personporträtt.

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställningar	5
2. Bakgrund	5
2.1 Könstereotypiska ansvarsområden	5
2.2 Könsegregerad arbetsmarknad	6
2.3 Journalistförbundet	8
3. Tidigare forskning	9
3.1 Relationen mellan reporterns kön och ämnesval	9
3.2 Konstruktion och representation av kön	10
3.3 Porträttering av könsnormer i medier	11
4. Teoretiskt ramverk	12
4.1 Genusordningen och genuslogiken	12
4.2 Gestaltningsteorin: Framing	17
5. Metod	18
5.1 Kvantitativ innehållsanalys	18
5.2 Material och urval	18
5.3 Operationalisering	20
5.3.1 Retorisk bildanalys	20
5.3.2 Kvantitativ innehållsanalys	22
5.4 Validitet och reliabilitet	23
5.5 Metodkritik	24
6. Resultat och Analys	25
6.1 Resultat av kvantitativ innehållsanalys	25
6.2 Resultat av retorisk bildanalys	31
6.3 Analys av text	36
6.4 Analys av bild	38
7. Slutsats och diskussion	41
7.1 Framtida forskning	43
8. Referenslista	45
9. Bilagor	47

1. Inledning

Enligt Anja Hirdman (2002) påverkas vi dagligen av hur män och kvinnor porträtteras i medierna. Kvinnan har historiskt framställts i media som underordnad, känslomässig och i sammanhang med sin familj. Medan mannen istället framställts som rationell, överordnad, dominerande och makthavare (Hirdman 2002, s. 19). Vilken innebörd kvinnligt och manligt har på journalistiken och hur föreställningarna vi har på könen förändrats är enligt Djerf-Pierre (2003) viktigt att undersöka. Detta för att kunna förstå hur könsordningen förändras, produceras och reproduceras i journalistiken (Djerf-Pierre 2003, s.29).

Med vår uppsats vill vi undersöka vilka föreställningar tidningen *Journalisten* har gällande könen utifrån hur de gestaltar män och kvinnor. Är de jämlikt presenterade? eller finns det skillnader mellan könen?

Vi anser att det är relevant att studera huruvida tidningen *Journalisten* gestaltar kvinnor och män eftersom tidningen har en viss påverkan på sina läsare – som i detta fall är journalister. Enligt gestaltningsteorin bidrar media och kommunikation till de uppfattningar som människor får av sin omvärld. Vilken infallsvinkel, fakta, intervju personer eller källor som journalisten valt att ha med i exempelvis en artikel påverkar hur vi människor tolkar innehållet (Shehata 2019, s. 342).

Enligt Jarlbro (2006) är medierna en del av kontexten i samhället och bidrar därför till att skapa den rådande medborgaridentiteten. I sin bok *Medier, genus och makt* tar hon upp ett flertal forskningsresultat som visar att ett kön eller genus har företräde när det gäller att tolka vad som är viktigt och varför det är viktigt. Hon menar att det innebär att journalister har makten över genusordningen. Genusordningen förändras beroende på hur journalister väljer att gestalta människor av olika kön. Vilket i sin tur betyder att hur kvinnor och män framställs i medier påverkar oss dagligen (Jarlbro, 2006 s. 148).

Vi anser därför att tidningen *Journalisten* har en viss makt och påverkan över den genussyn som journalisternas som läser tidningen får. Det som publiceras kan ses som en genusedagogisk norm. När en journalist läst klart tidningen *Journalisten* för att sedan gå tillbaka från lunchrasten och fortsätta skriva på sina egna artiklar – har de den rådande genusedagogiska normen i bakhuvudet. Detta tror vi kan påverka hur de gestaltar män och kvinnor, medvetet eller omedvetet. Genusperspektivet blir då ett cirkulerande mönster som påverkar både journalister och det journalistiska innehållet avsett för journalister och för omvärlden. Därför tycker vi att tidningen *Journalisten* är intressant att undersöka. Vi anser att det är viktigt att ta reda på dessa genusedagogiska mönster för att kunna veta om det behövs en

förändring för att få ett mer jämlikt samhälle. Vi hoppas kunna bidra genom att visa hur journalister i tidningen *Journalisten* faktiskt porträtterar andra journalister i sina personporträtt.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med vår uppsats är att undersöka hur jämställt tidningen *Journalisten* porträtterar kvinnor och män i sina personporträtt under åren 2009 till 2018. För att ta reda på detta behöver vi undersöka om det finns några skillnader och likheter mellan porträtteringen av könen. Vi undersöker representation men också mönster och egenskaper som framträder utifrån kön. Våra utgångspunkter är Yvonne Hirdmans (2001) teori om genusordning och gestaltningsteorin. Vi har analyserat ett personporträtt från varje upplagesiffra från respektive år. Med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys och en retorisk bildanalys vill vi med denna studie visa på hur mannen och kvinnan gestaltas i dessa personporträtt i både text- och bild.

Frågeställningar:

F1: Finns det några skillnader och likheter i porträtteringen av kvinnan respektive mannen ur ett genusperspektiv? vilka är de i så fall?

F2: Hur ser representationen av kvinnan och mannen ut i porträtten? detta gäller både reporter, fotograf och intervjuperson.

F3: Vilka journalistroller har intervjupersonerna och vilka ämnen bevakar de?

2. Bakgrund

2.1 Könstereotypiska ansvarsområden

Förr i tiden fick kvinnorna enligt Josefson (2005) ansvar för det privata, det vill säga hemmet och familjen. Männerna däremot hade ansvar för det offentliga, det vill säga samhälle, arbete, och försörjning. Till en viss del menar hon att det är så fortfarande. Kvinnor har både svårare att göra karriär och sämre lön än män. Det finns fler män i samhällets topp och de flesta

chefer är män på alla nivåer. Konsekvenserna av det enligt Josefson (2005) är att männen får mycket mer inflytande och makt än kvinnorna. Samtidigt bär männen olika värderingar och åsikter om genus och kvinnligt och manligt. Hon menar också att kvinnor i media ofta blir mer ifrågasatta, upplevs som yngre och ler mer än männen (Josefson 2005, s. 45).

När Rapport och Aktuellt analyserades under 2003 var det tre gånger fler män än kvinnor som visades i TV-rutan. Varför det var färre kvinnor kan exempelvis bero på omedvetna uppfattningar som journalisterna har om genus. Det kan också bero på att det finns färre kvinnor än män på höga positioner (Josefson 2005, s. 51).

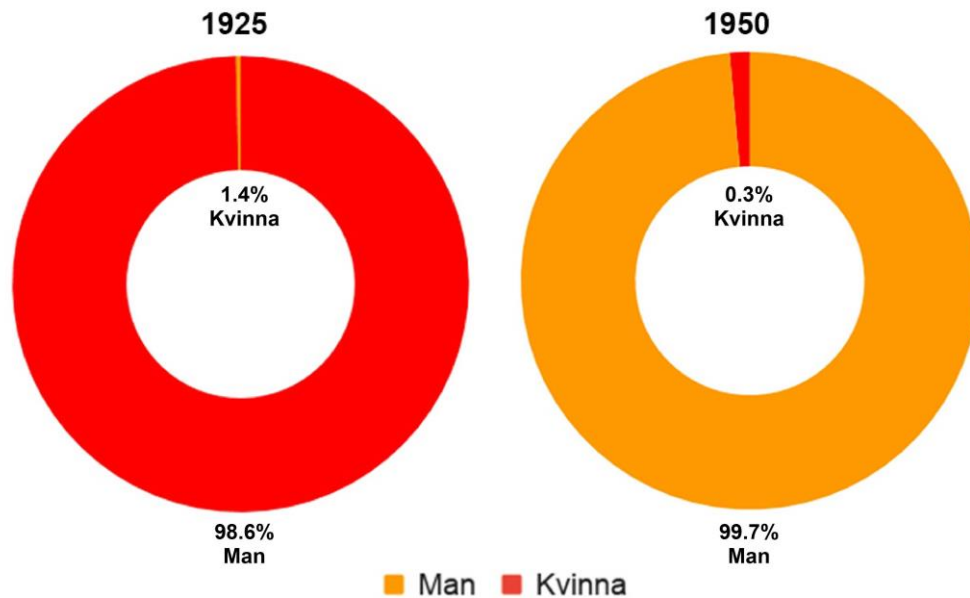
Under hela 1900-talet har den ideala journalisten varit en man (Djerf-Pierre 2003, s. 29). Samtidigt har kvinnliga journalister ökat under seklet och kvinnor utgör nästan hälften av journalistkåren idag. Dock har utvecklingen av kvinnor på maktpositioner i de olika medierna inte varit lika stark. Enligt Monika Djerf-Pierres forskningsartikel från 2003 *Journalistikens kön : fältets struktur och logik under 1900-talet* var det endast populärpressen och public service som kvinnor hade en maktposition på över 40 procent. Bevakningsområden på det journalistiska fältet inom dagspressen började redan i början av 1900-talet könsmärkas. Det vill säga, att man tillgav den kvinnliga journalisten och den manliga journalisten ämnesområden utefter vad som ansågs vara typiskt kvinnligt respektive manligt att rapportera om. Ämnen som familj, hem och hushåll samt skandaler, brott och konsumentfrågor blev tidigt en kvinnlig domän. De flesta andra bevakningsområden som utrikes- och inrikespolitiken, ekonomi och kultur dominerades av männen (Djerf-Pierre 2003, s. 32).

2.2 Könnssegregerad arbetsmarknad

Djerf-Pierres (2003) forskningsartikel visar att den manliga dominansen på tidningsredaktionerna var stor under 1900-talets första decennier. Kvinnorepresentationen på press och radio var däremot sämre och inledningsvis bestod radioledningen av enbart män, men efter pådrivning så anställdes i början av 1940-talet två kvinnliga producenter. Andelen kvinnor i Stockholmspressen var cirka elva procent år 1914. År 1925 var det 353 personer registrerade som huvudredaktörer för svenska dagstidningar (se figur 1), och av de fanns endast fem kvinnor, samtliga på mindre tidningar. År 1950, 25 år senare, hade situationen inte ändrats särskilt mycket. Av 294 huvudredaktörer fanns det endast en kvinnlig (se figur 1). År 1975 fanns det inte en enda kvinnlig journalist i ledningarna på Stockholms morgon- och kvällstidningar trots att de kvinnliga journalisterna blev allt fler på fältet (Djerf-Pierre 2003, s. 32).

Registrerade huvudredaktörer år 1925 respektive 1950

Män respektive kvinnor registrerade som huvudredaktörer för svenska dagstidningar i procent.

Figur 1: Registrerade huvudredaktörer på svenska dagstidningar i procent. Antal kvinnor respektive män registrerade som huvudredaktörer åren 1925 respektive 1950, enligt Djerf-Pierre (2003, s.32).

Enligt Djerf-Pierre (2003) var en viktig plattform för kvinnorna under 1900-talets första hälft den framväxande populärpressen. Det var dit de första kvinnliga huvudredaktörerna istället rekryterades (Djerf-Pierre 2003, s. 32).

I samband med andra världskriget fick kvinnliga röster en plats i radio och föredragshållare skapade en kvinno-offentlighet i programmen. Det som betonades var kvinnors roll som husmödrar och viktiga teman var till exempel den kvinnliga medborgarfostran (Djerf-Pierre 2003, s. 32). De kvinnor som fick större makt i det offentliga rummet var de borgerliga med hög utbildning, och som hade fäder som stöttade deras yrkeskarriär samt att de ofta gifte sig med framgångsrika kollegor.

På så sätt växte ett nytt kvinnoideal fram enligt Djerf-Pierre (2003). Det var dessa kvinnor som förespråkade "den nya kvinnan" vilket innebar att kvinnan såg sig som mannens jämlike. Det var dock på männens villkor som kvinnorna trädde in i dagstidningsjournalistiken och utgångspunkterna var att kvinnorna skulle komplettera snarare än att konkurrera med männen och deras kompetenser. Männens domän kvarstod vid den politiska och opinionsbildande

journalistiken (Djerf-Pierre 2003, s. 34).

I mitten av 1960-talet började dock särskiljandet av kvinnliga respektive manliga domäner att ändras enligt Djerf-Pierre (2003). Till en början var barnuppfostran, hem och hushåll kvinnliga områden medan de mer prestigefyllda statusområdena som ekonomi och politik var manligt dominerade områden. Men trots det kvarstod fortfarande en könsmärkt statusfördelning på de olika redaktionerna. Miljöfrågorna, och de så kallade sociala frågorna som omsorg, skola och vård fick ökad uppmärksamhet i radio, tv och dagspress. De ”mjuka” nyheterna blev en motsats till de ”hårda” nyheterna såsom till exempel politik. För de kvinnliga journalisterna blev de ”mjuka” nyheterna ett växande fält. De mansdominerade områdena i pressen var politik, sport, näringsliv och utrikesnyheter och där nästan alla artiklar var skrivna av män. Det enda områdena som dominerades av kvinnor var konsumentfrågorna och de sociala frågorna (Djerf-Pierre 2003, s. 37).

2.3 Journalistförbundet

Journalistförbundet grundades 1901 och gick då under namnet Svenska Journalistföreningen. År 1950 bytte de namn till Svenska Journalistförbundet men under början av 2000-talet kortades namnet ner till Journalistförbundet (Wikipedia 2019). Tidningen *Journalisten* grundades av förbundet 1904 och är Sveriges största och äldsta medietidning (Wikipedia, 2019; Journalistförbundet, 2020). Tidningen har givits ut till journalistförbundets medlemmar sen dess. Till en början bestod förbundet nästan enbart av män, men när förbundet bildades var endast två kvinnor med (Djerf-Pierre 2003, s. 34).

I dagsläget kommer tidningen ut i pappersform var tredje vecka, det vill säga 15 upplagor per år. Ansvarig utgivare 2020 är chefredaktören Helena Giertha (Journalistförbundet, 2020). Det finns även en journalisten-webbtidning där det dagligen publiceras artiklar och annat relevant inom yrket. *Journalisten* är en facklig- och yrkestidning som i dagens läge distribueras till journalistförbundets cirka 15 000 medlemmar. Som facklig tidning bevakar och speglar den journalisters villkor i arbetslivet och besvarar fackliga frågor. Som yrkestidning bevakar, granskar och speglar den journalistikens kvalitet, villkor och inriktning. Eftersom det är en medlemstidning för journalistförbundets medlemmar bevakar och rapporterar de även om förbundets alla organ (Journalistförbundet, 2020). I alla *Journalisten* tidskrifter som vi undersökt i studien finns ett personporträtt på en medieprofil och/eller medlem. Det är dessa personporträtt som vi kommer fokusera på i vår studie.

3. Tidigare forskning

Relationen mellan reporterns kön och ämnesval

Forskning har tidigare visat på en segregering av arbetskraften inom media. Männerna har dominerat i de ”viktiga” ämnena, till exempel ekonomi, politik och utrikesnyheter. Medan kvinnorna dominerat inom de ”mindre viktiga” ämnena såsom barn- och utbildningsmedier, konsument, underhållning och sociala frågor (Zoonen 1994, s. 50).

Monica Löfgren Nilsson (2009) har gjort flertalet forskningsstudier om genus och kön inom journalistik och masskommunikation. Hennes forskningsrapport *Kvinnor, män och nyheter i televisionen* från 2009 är en rapport som ingår i ett större forskningsprojekt – kvinnorna i journalistikulturen. Denna studie anser vi är intressant och relevant för vår forskningsstudie då hon i sin studie undersöker betydelsen kvinnorna har i journalistiken – både från ett genusperspektiv samt historiskt. För att svara på detta har hon bland annat undersökt hur relationen mellan reporterns kön och ämnesval ser ut (Löfgren Nilsson 2009, s. 4). Löfgren Nilsson (2009) har delat upp dessa ämnesval i två kategorier – ”hårda” och ”mjuka” ämnen. Hårda ämnen är de som historiskt ansetts vara ”manliga” ämnen och inkluderar exempelvis politik, ekonomi och sport. Medan mjuka nyheter är de som ansetts vara ”kvinnliga” ämnen och inkluderar bland annat kultur, human interest och sociala frågor (Löfgren Nilsson 2009, s. 6).

Resultatet av studien visar bland annat att det under 1970-talet var främst hårda ”manliga” nyheter som ekonomi, politik och internationella frågor/krig som prioriterades medan mjuka mer lättsamma nyheter hade lägre prioritet. Under 1980-talet och 1990-talet blev det viss förändring då de ”kvinnliga” mjuka ämnena fick lite högre prioritet, speciellt sociala frågor. Medan de hårda fick något lägre prioritet. Under början av 2000-talet var det tillbaka till 1970-talet då de hårda, tunga nyheterna fick en ökning och de lätta, mjuka en minskning. Mjuka nyheter bevakades mest av kvinnor medan de hårda ämnena var männens revir. Under 1985–1995 var det en del kritik och interna diskussioner på SVT vilket resulterade i en mer jämn fördelning än tidigare. Dock varade det inte länge då det under början av 2000-talet gick tillbaka och de hårda statusfyllda ämnena återigen dominerades av männen, speciellt internationella frågor. Eftersom männen stod för två tredjedelar av nyhetsinslagen under 2000-talet dominerades de flesta mjuka ämnena även av männen. Det fanns dock två undantag – sociala frågor och human interest, där kvinnorna dominerade. Inom kultur, nöje och miljöfrågor var det en könsbalans (Löfgren Nilsson 2009, s. 27).

Vilket kön som bevakar de olika hårda och mjuka ämnena är något vi forskat vidare i denna studie. Detta för att se om det fortfarande finns en uppdelning i de ”kvinnliga” och ”manliga” bevakningsområden.

Enligt Monika Djerf-Pierres forskningsartikel *Journalistikens kön: fältets struktur och logik under 1900-talet* från 2003 var det endast populärpressen och public service där kvinnor hade en maktposition på över 40 procent. Bevakningsområden på det journalistiska fältet inom dagspressen började redan i början av 1900-talet könsmärkas (Djerf-Pierre 2003, s. 32). Särskiljandet av kvinnliga respektive manliga domän började ändras i mitten av 1960-talet enligt Djerf-Pierre (2003). Barnuppfostran, hem och hushåll var tidigare kvinnliga områden medan de mer prestigefyllda områdena som ekonomi och politik var manligt dominerade domän (Djerf-Pierre 2003, s. 37).

Konstruktion och representation av kön

Jonita Siivonen (2007) undersöker hur kvinnor och män i personporträtt konstrueras i sin doktorsavhandling i kommunikationslära: *Personporträttet som tidningsgenre – En närläsningssstudie med fokus på innehållsliga teman, berättarkonventioner och kön*. Hon undersöker personporträtt ur både svenska och finska morgontidningar och damtidningar. Hon jämför sedan könen för att hitta mönster och skiljelinjer utifrån bland annat könsstereotyper och genus (Siivonen 2007, s. 13). I hennes studie visade det sig vara färre kvinnor än män i personporträtten då det sammanlagt var 45 procent kvinnor medan det var 54 procent män (Siivonen 2007, s. 360). Vi vill med vår studie se ifall männen har övertaget när det kommer till representation i personporträtt, i tidningen *Journalisten*.

Enligt professorn Liesbet van Zoonen (1994) talades det i början av 1990-talet om att antalet kvinnor som studerar journalistik eller kommunikation på akademisk nivå ökat. Speciellt i västvärlden som Nederländerna och Storbritannien. Flera forskare och författare hade då börjat tala om ett framtida ”genusbyte” då medieindustrin i västvärlden 1994 dominerades av män, särskilt av vita män (Zoonen 1994, s. 50). Frågan är om det blivit ett ”genusbyte”, eller åtminstone jämställd fördelning mellan könen.

Tidigare forskning visar att män skriver mest om män medan kvinnor skriver mest om män. Men forskning visar också på att kvinnor skriver mer om kvinnor än männen gör (Siivonen 2007, s.140). Enligt Jonita Siivonen (2007) studie var det ungefär lika många manliga journalister som kvinnliga som skrev om kvinnor i DN. Men det var dubbelt så många manliga journalister som skrev om män jämfört med kvinnor (Siivonen 2007, s. 141).

Jonita Siivonen (2007) menar att journalisten som skriver personporträttet är en del av porträttet, utomtextuellt, och inte bara en övrig roll (Siivonen 2007, s. 139). En mer refererande text med färre citat innebär också att journalisten som skriver personporträttet blir starkare då hen får mer kontroll över huvudpersonen och texten (Siivonen 2007, ss. 116–117). Vi vill i vår studie undersöka ifall det är fler män eller kvinnor som skriver om sitt eget eller det andra könet. Vi vill även se om vi ser en skillnad mellan könen när det kommer till vilket kön som får ta mest och minst plats genom egna citat.

Färska fynd i en studie som Nordiska Ministerrådet gjorde 2017, visar på att kvinnor inte är jämlika med män som aktörer inom nyheterna – trots att det finns fler kvinnliga journalister än manliga. Kvinnor möter fortfarande manligt orienterade kulturer inom nyhetsindustrin (Balkmar 2016, se Mannila 2017, s. 33). I samma rapport menar de även att 31 procent av intervjupersonerna var kvinnor jämfört med männens 69 procent. Det är ingen förändring i proportionerna sedan 2000, då delen kvinnor var 31 procent även då. Trots det så är det fler kvinnor i svenska nyheter än i andra nordiska länder (ibid). Enligt rapporten från GMMP menar man att män förekommer oftare än kvinnor i alla nyhetskategorier. Fyra av fem experter intervjuade i nyheter är män, både globalt och i Sverige. Jämfört med de andra nordiska länderna, visar det senaste från GMMP att det var färre kvinnliga experter i nyheterna i Sverige än i Norge och Danmark (Mannila 2017, s. 33). Kvinnor är underrepresenterade på beslutsfattande positioner inom medieorganisationer och detta gör att man lätt kopplar ihop de högt uppsatta jobben med män. GMMP, Global Media Monitoring project som studerar könen i media, menar i en rapport från 2015, att kvinnliga reporter tenderar att i större utsträckning välja att rapportera om kvinnliga ämnen inom nyheterna. (Mannila 2017, s. 35).

Porträttering av könsnormer i medier

Medieforskaren Anja Hirdman (2002) som skrivit avhandlingen *Tilltalande bilder, genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och Fib* aktuellt menar att vi påverkas dagligen av hur män och kvinnor porträtteras i medierna. Historiskt sett har kvinnan framställts som underordnad, känslomässig och ofta i sammanhang med hennes familj medan mannen istället framställts som mer rationell, överordnad och dominerande, samt vara mer makthavande (Hirdman 2002, s. 19). Hirdman (2002) menar även att de olika avstånden till personen skapar olika tilltal där bilder på distans eller som verkar distanserade ger ett mer opersonligt tilltal. Medan närbilden ger ett mer personligt tilltal och det sociala avståndet visar på ett mer

socialt tilltal (Hirdman 2002, s. 48). Enligt Hirdman (2002) ger även leende i bild en känsla av lättillgänglighet och någon som inte skapar problem. Enligt Hirdman (2002) förekommer leende i bild oftare hos kvinnor än hos män (Hirdman 2002, s. 49).

Enligt siffror från Global Media Monitoring Project (2000) har kvinnors positioner i text tidigare varit mer relationsbundna än män. De blev omtalade genom sin familjestatus, exempelvis som mamma, dotter eller fru (GMMP 2000, se Siivonen 2007, s. 61). Stereotyper är radikaliserade uttryck av vanliga sociala praxis. Detta används för att kunna identifiera och kategorisera erfarenheter, händelser, personer eller föremål. En stereotyp har ofta en social motsvarighet som hjälper till att stödja stereotypen. Ett feministiskt påstående är att när medierna visar kvinnor i dessa stereotypiska roller som mamma och hemmafruar snedvrider de verkligheten. Ett vanligt svar på detta påstående är att det i själva verket är många kvinnor som är mammor och hemmafruar (Zoonen 1994, ss. 30–31). Vi tycker att detta är relevant forskning för oss då vi vill se om kvinnorna har mer av en familjeroll, som fru eller mamma i jämförelse med mannen i porträtten.

4. Teoretiskt ramverk

4.1 Genusordningen och genuslogiken

Genusforskaren Yvonne Hirdmans (2001) teori om genusordningen grundar sig i Simone de Beauvoir tankar om genus och kön. Simone de Beauvoir menar att man inte föds till kvinna, utan man blir det (Beauvoir 2012, s. 325). Hon publicerade boken *Det andra könet* för första gången 1949 och som rubriken lyder menar hon att kvinnan alltid är underordnad mannen och konstrueras som ”den andra”. Hon menar också att det är denna underordning som är grunden i kvinnoförtryck (Beauvoir 2012, s. 193). Utifrån ett jag-perspektiv är alla människor, män som kvinnor, den andra. Men när den ena parten väljer att ta makten och framställer sig själv som norm har den andra fått en underordnad placering. Beauvoir (2012) menar att mannen tagit platsen som norm, som subjekt, den vars synpunkt är viktig. På så sätt har kvinnan blivit fast i en position som ”den andra” som ett objekt som existerar i relation till mannen. ”Han är Subjektet, han är den Absoluta, hon är den Andre” (Beauvoir 2012, s. 15).

Yvonne Hirdman (2001) anser att det är viktigt att blottlägga hur genus uppstår och hur det verkar i samhället för att minska orättvisorna som blir på grund av genus (Hirdman 2001, s. 6). Inom genustänkandets konstruktion anser hon att könet är den mäktigaste byggstenen. Exempelvis könsroll blir direkt en uppdelning mellan könen såsom i biologi, kropp,

könsorgan men även i kulturell/social konstruktion. Istället använder Hirdman (2001) ordet genus för att förklara att det handlar om att förstå just genus – föreställningar/praktiker/tankar/vanor om människor beroende på deras kön. Hon vill med teorin genusordningen försöka nå en förståelse om könens uppdelning socialt och kulturellt (Hirdman 2001, ss. 13–14). Eftersom vårt syfte med denna studie i helhet är att besvara hur mannen och kvinnan framställs och representeras i tidningen *journalisten* utifrån ett genusperspektiv tycker vi att Yvonne Hirdmans (2001) teori om genusordningen är högst relevant. Vi behöver ta reda på hur kvinnliga och manliga journalister porträtteras av journalister. Vilka skillnader och likheter som syns i porträtten för att kunna se eventuella orättvisor eller framsteg till rättvisa i porträtteringen.

Mannens formel och kvinnans formler

Hirdman (2001) förklarar på ett förenklat sätt sin teori om stereotyperna, det vill säga människans stereotypiska tankar om könen – kvinna och man – genom tre olika formler: A – icke A, A – a och A – B.

Det som är bestående i alla dessa formler är att bokstaven A symboliserar mannen. Med bokstaven A menar Hirdman att mannen kommer först i genusordningen. Mannen är normen och kvinnan är undantaget. Författaren anser att denna norm är något som är självklart, nedärvt och djupt rotat i människans kultur (Hirdman 2001, s. 60). Men medan mannen har en formel har kvinnan tre alternativa teoretiska formler på hur hon kan ses i jämförelse med män. I den första grundformeln ”A – icke A” symboliserar kvinnan ”icke A”. Med andra ord kan man säga att den formeln symboliserar ”man icke man”. Kvinnan är här mer eller mindre betydelselös. Hon finns, men finns ändå inte. Hirdman (2001) jämför kvinnan i denna formel med ett djur, lika viktig som en gris, häst eller får i samtalet om mänskligheten (Hirdman 2001, ss. 27–28).

Den andra teorin är jämförelsens formel A – a, där a symboliserar kvinnan. Hirdman (2001) beskriver formeln som mannen och den lilla mannen. Kvinnan är här en ofullgånge man och människa. Kvinnan är med andra ord ett måndagsexemplar. En mindre, sämre man där något fattas. Ett exempel på denna formel ger Hirdman (2001) från Bibeln, första Moseboken 2:15: Gud skapade mannen först och tog sedan hans revben för att skapa kvinnan. Gud ska sedan ha kallat kvinnan för Maninna (Hirdman 2001, ss. 28–29).

Den tredje teorin är den normativa formeln A – B, där B symboliserar kvinnan. Denna teori är något lik teorin om A – a, då kvinnan fortfarande anses ofullgånge. Men skillnaden är att formeln A – B bygger på motsatser och kontraster. Kvinnan har andra egenskaper och

är annorlunda jämfört med mannen. På grund av dessa olikheter tillhör kvinnan och mannen helt olika sorter och inte olika variationer av en sort (Hirdman 2001, ss. 35–36). Grundtemat i formeln B, som skiljer mannen från kvinnan, är att kvinnans biologiska öde är att föda barn och bli mamma (Hirdman 2001, s. 37).

Dessa tre formler är som sagt enligt Hirdman (2001) förenklade och renodlade. I verkligheten är dessa känslor, tankar och föreställningar om kvinnan inte lika statiska utan de kan gå ihop med varandra. Men det centrala är att visa ett mönster som gör det lättare att se femininum (Hirdman 2001, s. 44).

Det stereotypa genuskontraktet

Kärnan av genusordningen enligt Hirdman (2001) är ”det stereotypa genuskontraktet”. Det är detta orubbliga kontrakt som föder och förstärker de stereotypa tankar och praktiker om kvinnligt och manligt. Grundkonstruktionen, eller ”ursituationen” som Hirdman (2001) beskriver det, av det stereotypa genuskontraktet kommer enligt henne från Bibeln 1: a Moseboken 3:16: ”Och till kvinnan sade han: jag skall låta dig utstå mycken vedermöda, när du bliver havande; med smärta skall du föda dina barn. Men till din man skall din åtrå varda, och han ska råda över dig” (Hirdman 2001, s. 77). Det stereotypa genuskontraktet handlar inte om vad kvinnan ”är” utan vad kvinnan bör göra och vara enligt Hirdman (2001). Hon menar att de stereotypiska föreställningar människor har om kvinnligt och manligt föds och förstärks genom vad de anses göra/vara (Hirdman 2001, s. 77).

Hirdman (2001) menar att det är den biologiskt naturliga ordningen att kvinnorna föder barn som skapar en typ av problematisk tolkning och praxis att det är hemmet som *är* den naturliga platsen för kvinnan. Att det på så sätt är den biologiska skillnaden kvinnan har från mannen som styrkt kvinnans sociala plats (Hirdman 2001, s. 81). Enligt detta genuskontrakt ska kvinnan följa och utföra den ”naturliga lagen” att föda barn och sköta sysslorna i hemmet. Medan mannen försörjer henne och barnen (Hirdman 2001, s. 85). Villkoren från det stereotypa genuskontraktet var väldigt vanligt i Sverige mellan 1900–1950-talet. Att kvinnor skulle gifta sig och föda barn ansågs vara en naturnödvändighet (Hirdman 2001, s. 90).

Det centrala i Hirdmans begrepp ”genuskontraktet” är att förstå hur historien präglat mannen och kvinnans villkor. Där det idealtypiska, stereotypa kontraktet säger att mannen ska försörja, beskydda och bära ansvaret för familjen medan kvinnan ska föda och uppfostra barnen samt ta hand om hemmet. Dessa skilda positioner och uppgifter skapar starka kontraster i familjestrukturen och skapar olika förutsättningar i livet (Hirdman 2001, s. 88).

Jämställdhetens genuskontrakt

Sedan 1970-talet ligger ett jämställdhetens genuskontrakt fast som politisk idealmodell enligt Hirdman (2001). Arbetsmarknaden integreras av kvinnor för ett mer jämlikt Sverige.

Kvinnorna hade nu rätten att lönearbete och det blev mer utjämning mellan könen i samhället. Men det som också tillkom var en egen kvinnoarbetsmarknad. Exempelvis inom sjukvården som sjuksköterskor, undersköterskor och psykologer. Inom daghem och äldreomsorg både för att ta hand om och vårda de sjuka, äldre och barnen. Och för att tvätta och laga deras mat. Inom skolan arbetade nu kvinnor bland annat som flourtanter, skolsköterskor och lärare. Det problematiska med denna kvinnoarbetsmarknad som rådde var att kvinnostereotypen ”hemmafrun” som tog hand om barn, äldre, hushållssysslor i hemmet nu hade flyttat in på arbetsmarknaden (Hirdman 2001, s. 176).

Hirdman (2001) anser att media på många sätt hjälpt till att bevara de gamla könsstereotyperna. Även kvinnor är med och skapar denna stereotypa syn genom bland annat tidningar och tv-program som vänder sig till kvinnor (Hirdman 2001, s. 188). Inom media finns alltid konkurrensen om människors uppmärksamhet enligt Hirdman (2001), vilket bidrar till att media skapar mer moderna genusformer för att locka till sig publik. Rubriker som ”Kvinnor är från Venus och män från Mars” ”Lär dig prata kvinnospråket” är exempel på denna stereotypa relation i modern tappning. Även att kvinnan är mångbegåvad och kan göra 10 saker samtidigt – Hon kan balansera jobb och mammamollen (ibid). Mediakvinnan utstrålar också sexualitet enligt Hirdman (2001). På bilder ser vi ofta kvinnor le med förförisk ögonkontakt. Dessa bilder menar hon visar också på den maskulina stereotypen som har sexuella begär (Hirdman 2001, ss. 184–185).

Den dikotoma genuslogiken

Enligt Djerf-Pierre (2003) har kvinnor under 1900-talet fått större utrymme inom det journalistiska fältet. Från några procent i början av 1900-talet till nästan hälften kvinnor i journalistkåren 100 år senare (Djerf-Pierre 2003, s.44). Dock menar hon att den kvinnliga representationen på maktpositioner varit sämre i medierna. Vid början av 2000-talet är det endast populärpress och public service där det är över 40 procent kvinnor med toppositioner (ibid). Djerf-Pierre (2003) menar att det journalistiska fältet präglas av de föreställningar om

kön som råder. Dessa föreställningar har hänvisat män och kvinnor till olika positioner och platser. På så sätt präglas fältet av segregering och hierarkisering som bygger på kön. Dock har skiljelinjen som syns i medier och genres könsmärkning med tiden förändrats. Det som har ansetts vara ”manligt” och ”kvinnligt” har varierat inom journalistiken (ibid).

I början av 1900-talet var grävande journalister främst kvinnor, men under 1970-talet dominerade männen genren. Sociala frågor blev inte en kvinnlig genre förrän 1970-talet (Djerf-Pierre, 2003, s.45). Utrikesnyheter var under 1900-talet kvinnornas domän men när genren fick högre status några decennier senare tog männen över. Trots att dessa mönster förändras menar Djerf-Pierre (2003) att det finns ett grundmönster i könsmärkningen – en genuslogik (ibid). Denna genuslogik bygger framför allt på dikotom tankelogik som liknar logiken feministisk forskning pekat på tidigare gällande offentlighetsbegreppet: kvinnor hör till hemmet, vardagen och intimsfären. Medan borgerlig offentlighet och den moderna journalistikens rationalitet är männens domän (se figur 2) (ibid). Journalistik som inriktats mot offentligheten under 1900-talet, som handlat om ”manliga” intresseområden, använt sig av manliga källor, varit distanserade och neutrala i sin skildring av verkligheten – har förknippats mer med manlighet (se figur 2) (ibid). Även kriterierna för journalistisk profession såsom etik och kvalitet ansågs vara manligt (ibid). Medan journalistiken som riktats in i privatsfären och som använt sig av kvinnliga källor, strävat efter att skildra närhet, empati och personlig inlevelse samt haft publikens intressen och behov som utgångspunkt – har då ansetts vara mer kvinnligt (se figur 2) (ibid).

Den dikotoma genuslogiken i journalistiken

MASKULINT	FEMININT
Offentlighet/elitnivå	Privat/intimsfär/ <u>vardagsnivå</u>
Manliga källor och perspektiv	Kvinnliga källor och perspektiv
Distans/neutralitet/objektiv	Intimitet/empati/subjektiv
Autonomi ("professionella" kriterier)	Publikorientering (publikens behov/intressen)

Figur 2. Den dikotoma genuslogiken i journalistiken enligt Djerf-Pierre (2003, s. 45).

Djerf-Pierre (2003) menar att det offentliga och privata inte ligger på samma våglängd utan

den journalistiska logiken bygger på skillnader i status och makt, där manlighet oftast får ett större symboliskt värde (Djerf-Pierre 2003, s.45). Hon menar att ojämlikhet finns inom alla sociala fält – de som dominerar och de som blir dominerade. Makt och ledarskap är egenskaper som män oftare förknippats med vilket speglar deras dominerande positioner. Kvinnorna däremot har generellt sett haft position som dominerad inom journalistik. Något som visar på denna manliga dominerande är att kvinnorepresentationen på toppositioner inom mediavärlden inte har ökat i samma takt som antalet kvinnor inom journalistik och media (ibid).

4.2 Gestaltningsteori: Framing

Vår andra valda teori är framing eller gestaltningsteori som det även kallas på svenska. Teorin kan inte spåras till en studie utan har sitt ursprung i flera olika vetenskapliga studier. Enligt Shehata (2019) är den centrala utgångspunkten i gestaltningsteori att den mänskliga interaktionen skapas genom processer som ter sig meningsskapande och värdefulla för oss. Kortfattat kan man säga att gestaltningsteori handlar om den påverkan som kommunikationen har på oss och hur vi uppfattar världen runt om oss genom kommunikation. En sakfråga kan med hjälp av gestaltningsteori framställas på olika sätt och ur olika perspektiv. Detta gör att vi tolkar och uppfattar sakfrågan olika vilket skapar flera tolkningar (Shehata 2019, s. 342).

Begreppet ”frame” användes tidigt som en metafor av Journalisten Barbara Tuchman i *Making News* (1978). Med metaforen ville hon illustrera att nyheter agerar fönster åt oss för att se omvärlden, men att speglingen som fönstret ger aldrig kan ge en objektiv bild (Tuchman 1978, s.1).

Det finns flera olika sätt att gestalta en nyhet enligt Shehata (2019). Exempelvis vilka källor man som journalist väljer att låta uttala sig, vilken fakta som man stödjer sig på, den journalistiska infallsvinkeln, vilka argument man väljer att framföra samt hur man väljer att använda sig av värdeladdade ord (Shehata 2019, 343). Utifrån dessa ovan nämnda definitioner om gestaltning har det gjorts flera studier som undersöker gestaltningarna i nyhetsjournalistikens förekomst. Utgångspunkten är att det är oundvikligt att gestalta en nyhet – vare sig det är ett medvetet eller omedvetet val av journalisten (ibid). Hur man väljer att gestalta något grundar sig enligt Shehata (2019) ofta i värderingar som journalisten har, praktiker och rutiner som finns på redaktionen (ibid).

Vi anser att gestaltningsteori är relevant för oss då en journalist alltid väljer hur den ska

gestalta den valda intervjupersonen. Det är intressant om personen medvetet eller omedvetet gestaltat kvinnan eller mannen på ett könsstereotypiskt sätt eller inte. Då dessa genusframställningar speglar vår kultur och samhälle på ett sätt.

5. Metod

I den här delen kommer vi att förklara hur vi genomförde vår empiriska studie. Vi förklara hur vi tog fram vårt material och motivera urvalet av materialet. Vi kommer även att redogöra för valda metoder – kvantitativ innehållsanalys och retorisk bildanalys– och varför dessa metoder är relevanta för vår studie.

5.1 Kvantitativ innehållsanalys

Det centrala i en kvantitativ innehållsanalys är att kvantifiera innehållet. Det menas med att man översätter innehållets formmässiga och språkliga uttryck till siffror. Dessa siffror ska sedan omvandlas till statistik för att hitta generella mönster och tillslut kunna dra slutsatser (Karlsson och Johansson 2019, s. 172).

För att kunna besvara våra frågeställningar ansåg vi att vi behövde undersöka och hitta olika genusmönster för mannen respektive kvinnan. Det hittade vi genom att kolla på frekvensen, det vill säga hur ofta och hur mycket olika former av gestaltningar samt kvinnor och män förekommer i vårt valda text- och bildmaterial. På så sätt fick vi en bred bild av gestaltningen och representationen av män och kvinnor i tidningen *Journalistens* personporträtt. Därför anser vi att en kvantitativ innehållsanalys är rätt metod i vår studie.

5.2 Material och urval

Vi har riktat in oss på en tioårig period från 2009 till 2018 av papperstidningen *Journalisten*. Eftersom vi vill se hur mannen och kvinnan porträtteras i tidningen tyckte vi att personporträtt är en passande typ av artikel. I varje nummer av tidningen *Journalisten* finns det en kategori som heter ”profilen” som är ett personporträtt av en manlig alternativt kvinnlig medieprofil eller journalistförbundet-medlem.

För att säkerställa att dessa artiklar passar in som personporträtt har vi utgått efter Siivonen (2007) som tar upp fyra personporträttskriterier i sin avhandling *Personporträttet som tidningsgenre*. Det första är att det ska finnas en huvudperson i texten. Det andra är att det ska finnas citat med pratminus från huvudpersonen. Det tredje är att huvudpersonen ska

finnas på bild. Det fjärde är att huvudpersonens biografi ska finnas med i texten. Detta kan vara av offentlig karaktär såsom karriärbeskrivning men också av privat karaktär (Siivonen 2007, ss. 115–116).

Vårt valda material – tidningen *Journalisten* har vi beställt på Kungliga Biblioteket i Stockholm. Därefter har vi scannat materialet och överfört det till usb för att kunna analysera det.

Det har vanligtvis kommit ut 15 tidningar från varje utgivningsår under dessa tio år. Dock upptäckte vi under vår insamling av material att tre årtal – 2014, 2017 och 2018 dessvärre var dubbelnummer, vilket skapade ett ojämnt antal personporträtt. För att det skulle bli ett konsekvent och jämnt antal personporträtt, valde vi därför att randomisera bort ett personporträtt från resterande sju årtal som inte innehåller ett dubbelnummer. Vi analyserade i slutändan 14 porträtt från varje år. Det resulterade i 140 personporträtt med 280 tillhörande bilder. En avgränsning vi gjort är att om intervjupersonen inte arbetar eller har arbetat med journalistik, har vi valt att ta bort personen ur studien. Detta då vi endast vill analysera hur tidningen *journalisten* gestaltar journalister. Det resulterade i ett bortfall då personen arbetade som professor och forskare. Detta innebär att vi sammanlagt har analyserat 139 personporträtt med tillhörande 278 bilder.

Vi har valt att analysera all text i personporträtten. Men när vi analyserat texten gällande om intervjupersonen arbetat med hårda och/eller mjuka journalistiska ämnen har vi valt att inte analysera faktarutan som kallas ”bakgrund”. Detta då det i stort sett endast är listat med tidigare och nuvarande arbetsplatser som intervjupersonen haft/har. Vi tycker det mest intressanta är att se vilka ämnen som tas upp i rubrik, ingress och brödtexten. Det vill säga den text som reportern har störst möjlighet att gestalta och påverka vad hen lyfter fram och inte lyfter fram i texten.

När det kommer till bild har vi valt att analysera två bilder per personporträtt: dragarbilden, det vill säga den största bilden i personporträttet som är till för att dra läsaren till texten (Mediekompass 2020). Vi har även valt att analysera en av komplementbilderna. Komplementbilder är precis som det låter kompletterande bilder, i detta fall vill det säga alla andra bilder som inte är dragarbilden i personporträtten. I de flesta personporträtt i tidningen *Journalisten* finns bara en bild utöver dragarbilden. Men i vissa fall har det funnits fler. Därför har vi valt att endast analysera komplementbilden som dyker upp först efter dragarbilden. Har bilderna varit placerade bredvid varandra har vi valt bilden som är längst

till höger. Detta då det faller naturligt när man läser en text att börja läsa från höger.

5.3 Operationalisering

Vi valde som sagt att göra en kvantitativ innehållsanalys och retorisk bildanalys av personporträtten som finns i tidningen *Journalisten*. Vi har analyserat materialet ur ett genusperspektiv för att hitta skillnader och likheter i mannen och kvinnans mönster. Genusperspektivet vi utgår ifrån är baserat på flera olika forskare däribland Yvonne Hirdmans (2001) teori om genusordningen – som också är vår valda genusteori.

För att förstå hur genus formas måste vi enligt medieforskaren Anja Hirdman (2002) placera feminint gentemot maskulint för att få en förståelse av hur genus skapas. På så sätt kan man jämföra mannen och kvinnan och se vilka mönster som uppenbarar sig och vilken genusordning relationen visar (Hirdman 2002, s. 13).

Helena Josefson (2005) skriver i sin bok ”*Genus – hur påverkar det dig?*” vad som är typiskt kvinnligt och manligt utifrån könsstereotypiska normer. Några exempel på dessa stereotypiskt manliga egenskaper är: ledande, auktoritär, aktiv, gilla spänning, självsäker, makt och status. Några stereotypiskt kvinnliga egenskaper är: osäker, sårbar, passiv, omhändertagande, åtråvärt utseende, barnkär och svag. (Josefson 2005, s. 8). Dessa normer har vi haft i åtanke när vi tagit fram våra analysvariabler samt analyserat resultaten. Vi har skapat två olika kodböcker med analysvariabler och variabelvärden. Det ena kodbokent är för den kvantitativa innehållsanalysen och det andra är för den retoriska bildanalysen. Dessa kodböcker finns att se under kategorin bilagor.

5.3.1 Retorisk bildanalys

När vi har skapat kodboken för att analysera bilderna har vi bland annat använt oss av medieforskaren Anja Hirdmans (2002) retoriska bildanalysmetod. I Hirdmans avhandling *Tilltalande bilder* studerar hon genus, sexualitet och publiksyn i tidningarna *Veckorevyn* och *Fib* aktuellt. Hon menar att det finns olika retoriska komponenter i bilder så som färger, gester, blickar och ansiktsuttryck (Hirdman 2002, s. 48). Hirdman (2002) använder sig av, som hon beskriver det – betydelsebärande ”nycklar” för att analysera bilder i tidningarna. Hon menar att dessa ”nycklar” formar en typ av relation till oss som ser bilden genom att de förklarar hur vi ska se och förstå bilden.

Dessa ”nycklar” är:

Närhet och distans: hur är avståndet till personen?

Kroppsretorik: vilka poser och gester kan man se i bild?

Seendepositioner: Vilken ögonriktning har personen och från vilken vinkel är bilden tagen? (Hirdman 2002, s. 48).

Vi har använt oss av flera av dessa ”nycklar” och omvandlat dem till variabler och variabelvärden i vår kodbok för den retoriska bildanalysen, som finns att se under kategorin bilagor.

För att förtydliga dessa ”nycklar” ytterligare i kategorin ”närhet och distans” har vi även valt att använda oss av Anders Björkvalls (2009) bok ”*Den visuella texten*” där även han förklarar dessa olika avstånd i bild. Extrem närbild är när det är fokus på delar av ansiktet. Närbild är när huvud och axlar syns i bild, alternativt delar av dem. Man ska också uppleva att man står nära personen i bild. Vid social distans inkluderas både ett medelavstånd och ett nära medelavstånd. Vid ett nära medelavstånd beskärs personen vis midjan och man ska uppleva att man sitter på andra sidan bordet från personen i bild. Medan vid ett medelavstånd beskärs bilden vid knäna alternativt syns hela kroppen. Då ska personen i bild och miljö uppta lika mycket plats alternativt så ska personen synas precis inom bildens ram.

En distanserad bild är när personen i bild tar upp mindre än halva bilden som helhet (Björkvall 2009, ss. 41–44).

De olika avstånden skapar olika tilltal där en extrem närbild ger ett intimt tilltal, närbild ger ett personligt tilltal, social distans ett socialt tilltal och distanserat avstånd ett formellt och opersonligt tilltal (Hirdman 2002, s. 48).

Under kategorin kroppsretorik, det vill säga gester och poser har vi valt att undersöka hur många som ler i bild. Vi ansåg att det var relevant då det enligt Anja Hirdman (2002) är något som varit mer förekommande hos kvinnor. Hon menar att leendet ger en känsla av att vara mer oproblematiske och lättillgängliga (Hirdman 2002, s. 49).

Under kategorin seendepositioner har vi placerat variabeln ögonriktning för att visa vilken ögonriktning som var vanligast hos män respektive kvinnor i porträtten. Med variabeln vinkel vill vi se hur många män och kvinnor som blir fotograferade utifrån någon av vinklarna: fågelperspektiv, det vill säga uppifrån. Grodoperspektiv, det vill säga underifrån eller om fotot är taget rakt framifrån – öga-mot-öga perspektiv. Vi anser att det är intressant ur ett genusperspektiv att se hur många kvinnor och män som blir fotograferade utifrån dessa perspektiv.

Vid ett fågelperspektiv ger man betraktaren makten, det vill säga personen som ser på bilden. Personen i bild upplevs då ha en underlägsen position. Vid ett grodoperspektiv får

istället personen i bild makten och upplevs överlägsen eftersom personen upplevs ha makt. Vid ett öga-mot-öga perspektiv upplevs en typ av maktbalans istället, där både betraktaren och personen i bild upplevs vara jämlikar (Björkqvall 2009, s. 52).

Jonita Siivonen (2007) undersöker det hon kallar fotografiska ”norum” i sin avhandling *Personporträttet som tidningsgenre: en närläsningstudie med fokus på innehållsliga teman, berättarkonventioner och kön*. I hennes studie anmärker hon om mannen eller kvinnan ser ut att vara utomhus eller inomhus hemma, på arbetsplatsen, hos gäster eller på annan plats i bild. Dessa valda platser är då olika fotografiska ”norum” (Siivonen 2007, s. 465). Vi har i vår kodbok, som ni kan se i bilagor, valt variabelvärdena hemma, på arbetsplatsen eller annan plats (både utomhus eller inomhus). Vi har dock inte tolkat bilderna utifrån om de ser ut att vara på arbetsplats eller hemma utan det måste på något sätt ha framkommit i text.

5.3.2 Kvantitativ innehållsanalys

Eftersom det centrala i vår studie är genus är grundläggande variabler för både bild- och text vilket kön intervjupersonerna har. Vi tyckte det även var relevant att analysera reportern och fotografens kön för att se om vi kan hitta några mönster i hur de valt att porträttera personen i fråga. Vi har även undersökt intervjupersonernas ålder förutsatt att det framgår i texten. Variabeln ”vilken yrkesroll har intervjupersonen?” har vi valt att ha som en öppen variabel utan satta variabelvärden. Något vi även noterat är om intervjupersonen har en chefsposition inom journalistyrket då män tidigare dominerat (Josefson 2005, s. 45). En chefsposition anser vi en person har om hen ansvarar över andra anställda såsom en redaktör. Som tidigare nämnts är en åtråvärd utsida något som Josefson (2005) anser är en stereotypisk kvinnlig egenskap (Josefson 2005, s. 8). Därav anser vi det relevant att undersöka om intervjupersonens utseende nämns i text.

Vi valde också att analysera om personens civilstatus och föräldraskap syns i texten och i så fall vart det syns. Som nämns i vår genusteori har det historiskt varit kvinnan som haft störst ansvar för hushåll och barnen i familjen (Hirdman 2001, s. 81). En fråga vi ställer oss är om det fortfarande är fler kvinnor som länkas till hemmet och sina barn eller om det blivit mer jämlikt? Vi undersöker även hur många citat män samt kvinnor får i sitt personporträtt för att se om det är någon skillnad mellan könen. Som tidigare nämnts menar Siivonen (2007) att en text med fler citat innebär att intervjupersonen får mer kontroll över texten. Medan en mer refererande text innebär att journalisten som skriver texten får mer kontroll över intervjupersonen och texten (Siivonen 2007, ss. 116–117).

Vi har även valt att undersöka intervjupersonerna i reportagen utifrån vilka ämnen som de nämns ha rapporterat om. Vi har delat upp ämnena i variablerna hårda och mjuka ämnen. Kategorierna under respektive hårda och mjuka ämnen är dess variabelvärden. Dessa hårda och mjuka ämnen som vi valt att använda oss av i kodboken är baserat på journalistik- och genusforskaren Monica Löfgren Nilsson (2009) studie – *Kvinnor, män och nyheter i televisionen: en innehållsstudie av ämnen och källor under 45* (Löfgren Nilsson, 2009). I studien delar hon upp nyhetsämnena i hårda ”viktiga/offentliga” samt mjuka ”lättare/privata” ämnen. De hårda ämnena menar Löfgren Nilsson (2009) är männens sfär då de historiskt har ansetts vara ämnen som intresserar män och då de dominerat i den offentliga sfären. De mjuka ämnena menar hon är kvinnornas sfär då det historiskt ansetts vara ämnen som intresserar- och dominerats av kvinnor (Löfgren Nilsson 2009, ss. 5–6).

Hårda ämnen som Löfgren Nilsson (2009) listat i sin studie är internationella frågor/krig, politik, ekonomi/arbetsmarknad, näringsliv/företag, jordbruk, fiske, rättsväsende, vetenskap, brott och sport. Mjuka ämnen som Löfgren Nilsson tar upp är sjukvård, äldreomsorg, ungdomsfrågor, barnomsorg, invandring, bostadsfrågor, kriminalvård, skola/utbildning, fritidsverksamhet/hushållsfrågor, miljöfrågor (ej kärnkraft), kultur, livsåskådning, media och human interest (Löfgren Nilsson 2009, s. 6). Vi har samlat alla sociala frågor såsom sjukvård, utbildning och barnomsorg inom en kategori – sociala frågor. Kodboken finns att se under bilagor. Vi vill med vår studie undersöka ifall det syns en uppdelning mellan dessa ämnen och kön. Alla dessa valda variabler och variabelvärden som nämns ovan finns att se i vår kodbok för innehållsanalys, som man finner under kategorin bilaga.

5.4 Validitet och reliabilitet

När man gör en kvantitativ studie är det viktigt att tänka på validitet och reliabilitet. Med validitet menas att man endast har undersökt det man planerat att undersöka (Thurén 2019, s. 49). Det centrala med reliabilitet, det vill säga tillförlitlighet, är att det är korrekt gjorda mätningar. Det bör vara ett representativt urval av materialet och människorna som ska undersökas. Detta för att inte tillfälligheter ska påverka resultatet (Thurén 2019, s. 48). Som tidigare nämnts i urval hade vi tre årtal med ett dubbelnummer. Det resulterade i att det endast var 14 tidningar istället för 15 tidningar under 2014, 2017 och 2018. För att uppnå ett så representativt och tillförlitligt urval som möjligt valde vi därför med hjälp av ett ”lotterihjul” att randomiserat plocka bort en tidning från varje årtal med 15 nummer per år. På så sätt fick vi 14 nummer att analysera från varje årtal.

Vi valde att inte dela upp kvinnorna och männen och lotta ut lika många av varje kön när vi lottade ut bortfallet. Eftersom det skulle innebära att vi skulle behöva välja vilka årtal som har en mindre man eller kvinna, valde vi istället att göra det så randomiserat som möjligt. Det innebar att vi fick ett bortfall på 5 män och 2 kvinnor. Sammanlagt 6 bortfall av män inräknat med mannen som inte arbetat journalistiskt. Det resulterade i att det är 4 män mer än kvinnor som plockats ur studien. Dock hade majoriteten fortfarande varit kvinnor även om bortfallet hade varit lika många män som kvinnor.

När vi kodat har vi även varit väldigt noggranna med att se till att alla siffror som står är korrekta enligt variabelvärdena och att det inte fattas några siffror i kodschemat. Det har vi gjort genom att både scanna kodschemat men också genom pivottabeller. När vi analyserat resultaten har vi hela tiden jämfört totalsiffran så att den alltid stämmer för män respektive kvinnor. När man arbetar två och två med kodning, som i vårt fall, är det viktigt att båda kodar efter samma princip (Thurén 2019, s. 49). För att säkerställa reliabiliteten har vi valt att dubbelkoda de variabelvärden som innebar någon form av personlig mer kvalitativ tolkning.

I kodschemat för den retoriska bildanalysen märkte vi att det uppstod en tolkningsfråga i variabeln ”avstånd till bild”. Detta då uppfattningen av extrem närbild, närbild, socialt distanserade och distanserade är något olika beroende på hur man tolkar det och vilken litteratur man hänvisar ifrån. Då valde vi att dubbelkoda den variabeln på alla bilder för att se så att vi tänkt och kodat på samma sätt. Vi valde även att utföra ”stickprov” på personporträtten. Då dubbelkodade vi variablarna hårda och mjuka ämnen som togs upp i texterna. Detta för att dubbelkolla att vi tänkt och tolkat på samma sätt. Att dubbelkoda allt textmaterial hade i vårt fall tagit för lång tid, något vi diskuterar mer under metodkritik. Vi ansåg även att vi tolkade hårda och mjuka nyheter på lika sätt baserat på dessa stickprov som vi valde ut från varandras kodade årtal. I övrigt när vi utformade vår kodbok såg vi till att vara så tydliga som möjligt med beskrivningen av våra olika variabler. På så sätt kunde vi undvika tolkningsfrågor på de flesta variabler och variabelvärden. Detta var dock inte alltid tillräckligt, vilket vi också tar upp i metodkritik.

5.5 Metodkritik

Som vi tog upp i validitet och reliabilitet valde vi att randomiserat ta bort sju utgåvor av tidningen *Journalisten*. Detta blev lite problematisk eftersom intervjupersonen i personporträtten kunde vara man eller kvinna. Det blev därför fem män och två kvinnor som slumpmässigt plockades bort ur studien. Man hade kunnat dela upp männen och kvinnorna

var för sig och sedan randomiserat bort hälften var. Problemet med den metoden är att då hade vi behövt välja vilka av dessa årtal som får ett lägre antal män respektive kvinnor. Som nämnts i validitet och reliabilitet utförde vi även ”stickprov” för att dubbelkoda hårda och mjuka ämnen som nämndes i personporträtten. Hade vi haft mer tid att utföra studien hade vi valt att dubbelkoda alla texter för att säkerställa att vi tolkar och kodar likt varandra gällande hårda och mjuka ämnen. Med ännu mer tid hade man kunnat dubbelkoda alla variabler för att säkerställa att man gjort kodningen så tillförlitlig som möjligt. Bilderna som vi analyserade utefter variabelvärdena vi valt, dubbelkodade vi tillsammans för att se så att vi båda tänkt likadant även där. Vi insåg till en början att vi tänkt på olika sätt med vissa bilder trots bestämda variabler och förklarande/beskrivande variabelvärden. Det var därför nödvändigt, för att validiteten och reliabiliteten skulle resultera i ett så korrekt resultat som möjligt, att dubbelkoda bilderna.

6. Resultat och analys

Under denna kategori presenterar vi de resultat som vi kommit fram till under vår studie. Vi börjar med att presentera resultatet från den kvantitativa innehållsanalysen och sedan den retoriska bildanalysen. Resultaten baseras på intervjuer med personer i personporträtten som tidningen *Journalisten* valt att lyfta fram, alltså inte journalister i allmänhet. Till sist analysera vi resultaten utifrån relevant forskning och vårt teoretiska ramverk.

6.1 Resultat av kvantitativ innehållsanalys

Män har dubbelt så många chefspositioner

Vår studie visar att det är en liten dominans av kvinnor i personporträtten i tidningen *Journalisten*. Det är totalt, efter bortfallen som tidigare nämnts, 75 kvinnor och 64 män som intervjuas i personporträtten.

Trots att det är fler kvinnor än män sett till antal personporträtt är det mer än dubbelt så många män jämfört med kvinnor som har en chefsposition. Det är 24 kvinnor och 51 män som har en chefsroll inom journalistyrket enligt porträtten. Startåret för vår studie 2009 var det tre gånger så många manliga chefer. Året efter, 2010 var det lika många män som kvinnor som hade en chefsposition. Sedan överstiger männen kvinnorna markant ända fram till 2013 då kvinnorna för första gången under dessa tio år överstiger männen i antalet chefspositioner.

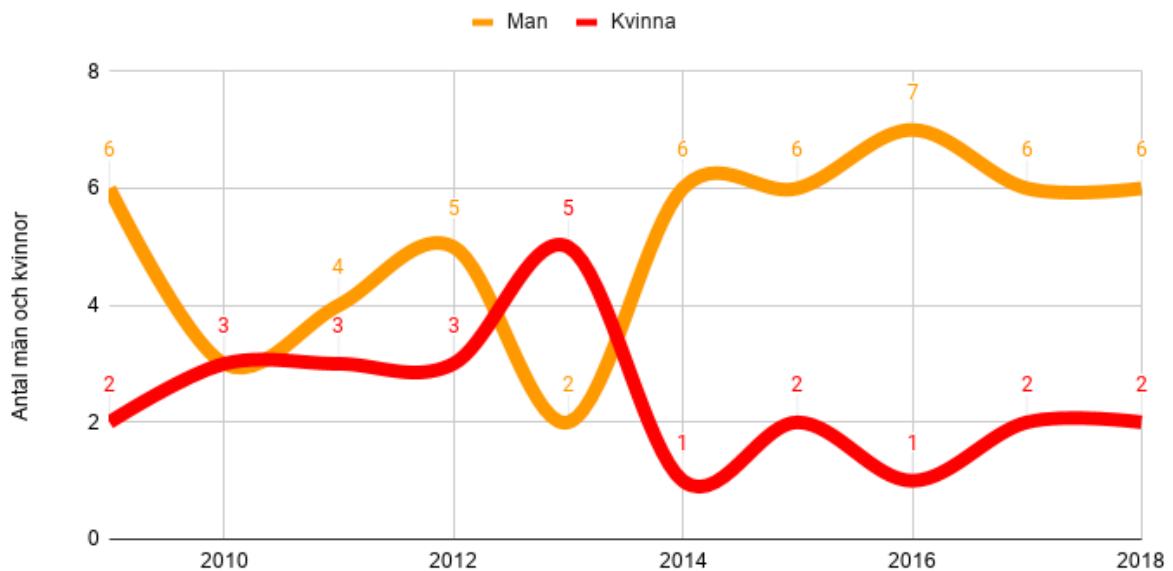
Under 2013 var det 5 kvinnliga chefer och 2 manliga. Efter det året stiger männen markant igen då det varit mellan 6–7 manliga chefer och 1–2 kvinnliga chefer per år fram till 2018 (se figur 3).

Studien visar att det är fler yngre kvinnor och äldre män som intervjuats. Om man drar en linje vid 40 årsåldern är det fler kvinnor under och fler män över 40 år. Sammanlagt är det 36 kvinnor i porträtten som har en ålder under 40 år medan det är 20 män inom samma åldersspann. Det är istället fler män än kvinnor som överstiger 40 år i porträtten. Skillnaden är inte jättestor men 44 män och 38 kvinnor visar ändå på en skillnad. Det som sticker ut mest är att betydligt fler män är i 60 årsåldern då det var 10 män men endast 2 kvinnor. Å andra sidan stack kvinnorna i 30 årsåldern ut då det var 27 kvinnor men endast 16 män.

När vi undersökte fördelningen mellan könen hos reportrarna som skrivit porträtten visade det sig att 73 porträtt var skrivna av kvinnor och 66 porträtt av män. Både de manliga och kvinnliga reportrarna hade skrivit mer kvinnliga personporträtt. Kvinnorna hade skrivit om kvinnor 40 gånger medan de skrivit om män 33 gånger. Männen hade skrivit om kvinnor 35 gånger medan de skrivit 31 gånger om män.

Chefspositioner mellan könen

Antal intervjupersoner som har en chefsposition inom journalistik, fördelat på man och kvinna.

Figur 3. Antal intervjupersoner i tidningen Journalisten under rubriken "profilen" som har en chefsposition. Resultatet är fördelat mellan män och kvinnor och är beräknat från 2009 till 2018.

Mer kvinnor med mjuka bevakningsområden

Sammanfattningsvis visar vår studie att det är fler kvinnor än män som arbetat med mjuka nyheter 2009–2018 av de som tidningen *Journalisten* valt att lyfta fram. Det har visats stämna i alla avseenden förutom ett – kultur. Kulturnyheter är det populäraste mjuka bevakningsområdet hos både kvinnor och män. Kultur fick dock, tillsammans med sociala frågor, en delad första plats hos kvinnorna (se figur 4).

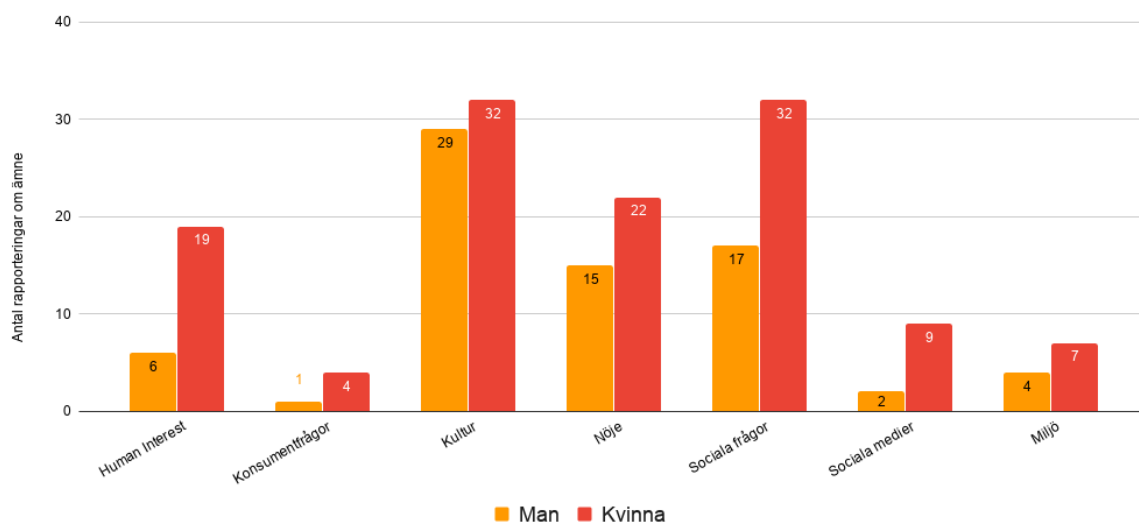
Inom kulturnyheter visar vår studie att det är relativt jämlikt mellan könen. Det är totalt 32 kvinnor som arbetat med kultur vilket resulterar i 43 procent av kvinnorna. Medan det är totalt 29 män vilket resulterar i 45 procent av männen. Beroende på om man räknar antal eller procent har kvinnan alternativt mannen arbetat mest med kultur. Därför anser vi i det stora hela att resultatet mellan könen inom denna kategori ser relativt jämlik ut. Sociala frågor fick en andra plats hos männen. Trots denna andra plats är det nästan dubbelt så många kvinnor än män som arbetat med sociala frågor. Det är även fler kvinnor än män som nämns ha arbetat journalistiskt med nöje i personporträtten. Studien visar att det var 22 kvinnor vilket är 29 procent av kvinnorna och 15 män vilket är 23 procent av männen. Kategorin nöje kom på andra plats bland vanligaste mjuka ämnen hos kvinnorna och som en tredje plats bland männen (se figur 4).

Det är betydligt fler kvinnor än män som nämns ha arbetat journalistiskt med human interest i personporträtten. Det var en fjärdedel av kvinnorna och lite mindre än en tiondel av männen som arbetat med human interest. Bland männen visar studien också en sänkning då det mellan 2009–2013 var 5 män som arbetat journalistiskt med human interest medan mellan 2014–2018 var det endast 1 person. Kvinnorna visar istället på en ökning då det var 8 kvinnor mellan 2009–2013 medan det var 11 kvinnor 2014–2018. Även på sociala medier är det fler kvinnor i jämförelse med männen som nämns ha arbetat med det. Sammanlagt är 9 kvinnor vilket är 12 procent av kvinnorna medan det endast är 2 män, det vill säga 3 procent av männen (se figur 4).

Det är nästan dubbelt så många kvinnor än män som nämnts att de arbetar med miljöfrågor då det är 7 kvinnor respektive 4 män. Det var även fler kvinnor än män som sägs ha arbetat med konsumentfrågor. Av kvinnorna var det 4, det vill säga 5 procent. Av männen var det endast en man, vilket blir 2 procent, som sägs ha arbetat med det. Det betyder också att konsumentfrågor är det minst populära mjuka ämnet hos båda könen (se figur 4).

Mjuka ämnen

I vilken utsträckning det nämns i personporträtten att intervjupersonerna rapporterat om mjuka ämnen.

Figur 4. I vilken utsträckning intervjupersonerna i tidningen Journalisten under rubriken “profilen” rapporterat om mjuka ämnen. Resultatet är fördelat mellan män och kvinnor och är beräknat från 2009 till 2018.

Mer män med hårda bevakningsområden

När vi studerar de hårda ämnena ser vi att det är något mer jämlikt mellan könen. Det visar sig att det var fler kvinnor än män som arbetat med politik. Dock är det fortfarande något fler män än kvinnor på resterande hårda ämnen. Det ämne som är störst klyfta mellan män och kvinnor är sporten. Sammanfattningsvis är det fortfarande något fler män än kvinnor som arbetat med hårda ämnen 2009–2018 – även om det är mer jämlikt än vid mjuka ämnen (se figur 5).

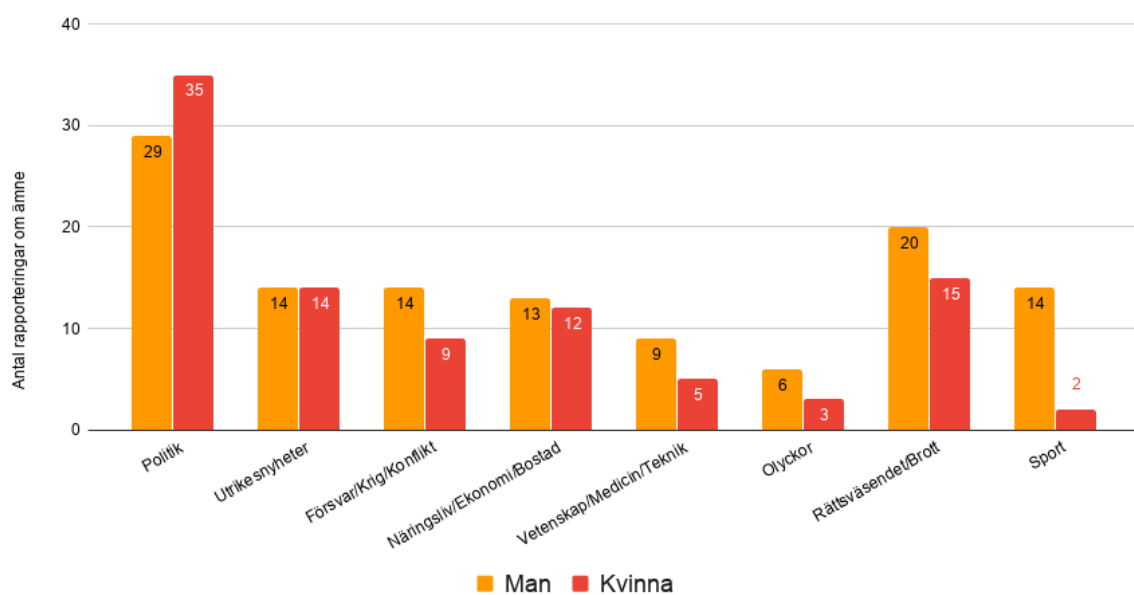
Inom politik visar vår studie att det är kvinnorna som dominerar. Det är 35 kvinnor och 29 män som sägs ha rapporterat om nyhetsämnet. Politik är det ämne som var populärt att rapportera om för både kvinnor och män. Kategorin rättsväsende/ brott kom på en andra plats som vanligaste hårda ämnen hos båda könen. Det var 20 män 15 kvinnor som ska ha rapporterat om rättsväsende och/eller brott. Inom utrikesnyheter visar det sig vara lika många män som kvinnor som arbetat som utrikeskorrespondent vid något tillfälle. Det var 14 och 14 kvinnor arbetat med utrikesjournalistik (se figur 5).

Sport är det hårda ämne som skiljer mest mellan män och kvinnor. Det var 7 gånger fler män än kvinnor som arbetat med sportjournalistik. Sport är också det hårda ämnen som minst antal kvinnor har rapporterat om. Det var endast 2 kvinnor men 14 män. Det är fler män än

kvinnor som enligt porträtten har rapporterat om krig/konflikt/försvar. Studien visar på att det var 14 män och 9 kvinnor. Olyckor är kategorin inom hårda ämnen som minst antal män rapporterat om. Trots detta är det dubbelt så många män som kvinnor som rapporterat om olyckor enligt studien. Det var 6 män 3 kvinnor. Näringsliv/ekonomi/bostad visar sig vara ganska jämlikt i antal. Dock var det fortfarande fler män då det var 13 män och 12 kvinnor. Enligt studien är det nästan dubbelt så många män som kvinnor som rapporterat om vetenskap/medicin/teknik. Det var 9 män och 5 kvinnor (se figur 5).

Hårda ämnen

I vilken utsträckning det nämns i personporträtten att intervjupersonerna rapporterat om hårda ämnen.

Figur 5. I vilken utsträckning intervjupersonerna i tidningen Journalisten under rubriken “profilen” rapporterat om mjuka ämnen. Resultatet är fördelat mellan män och kvinnor och är beräknat från 2009 till 2018.

Beskrivningar och citat

Civilstatus

Av alla porträtt var det en kvinna men ingen man som hade civilstatus i fokus – det vill säga rubrik eller ingress. Det var ganska jämlikt antal gånger som män och kvinnors civilstatus togs upp i brödtexten. Men trots att det är något fler kvinnoporträtt i studien var det 23 kvinnor och 26 män vars civilstatus kom upp i texten. När vi undersökte ifall civilstatusen syntes i faktarutan visade det sig vara relativt jämlikt mellan kvinnan och mannen som hade

en partner. Däremot var det dubbelt så många kvinnor som visade sig vara singel jämfört med männen.

Föräldraskap

Sammanfattningsvis är det väldigt jämlikt mellan könen när det kommer till deras föräldraskap i texterna. Det är 25 kvinnor och 23 män vars föräldraskap nämnts i brödtexten av sina personporträtt. Det är alltså 2 kvinnor mer än män, men sett till att det är något fler kvinnor i studien anser vi att det är relativt jämlikt antal. Det är dock 2 män och 1 kvinna vars föräldraskap fått extra fokus, det vill säga skrivits om i rubrik eller ingress. När vi undersökte hur många kvinnor och män vars föräldraskap syns i faktarutan visade det sig att det var lika många män som kvinnor som hade barn – 45 kvinnor och 45 män. Däremot var det en ungefär en tredjedel fler kvinnor jämfört med män som svarade att de inte har barn – 30 kvinnor och 18 män.

Utseende

Det är något fler kvinnor än män vars utseende nämnts i brödtexten. Det är 15 kvinnor och 11 män. Ingen markant höjning men ändå en höjning hos det kvinnliga könet. Intressant är dock att det är 1 man men ingen kvinna som fått sitt utseende i fokus, det vill säga rubrik/ingress.

Antal citat

I helhet är det majoriteten kvinnor som fått flest antal citat. Det är nästan dubbelt så många kvinnor i jämförelse med män som fått mellan 11–15 citat i texten. Trots detta är 11–15 citat vanligaste antal citat för männen. Enligt studien är det mer spridning hos männen både bland högre och lägre antal citat än hos kvinnorna. Det är 1 man som fått 1–5 citat medan ingen kvinna hade det. Det är 10 män som fått 6–10 citat medan det är 6 kvinnor som fått det. Det är 26 män som fått 11–15 citat medan 50 kvinnor fick det. Det är 21 män som fått 16–20 citat medan det är 16 kvinnor som fått det. Det är 5 män som fått 21–25 citat vilket är mer än dubbelt så många jämfört med 2 kvinnor. Slutligen är det 1 man och 1 kvinna som fått 26–30 citat. Trots att det är sammanlagt 8 män fler än kvinnor som fått över 11–15 citat är det sammanlagt fler kvinnor som fått fler citat än män.

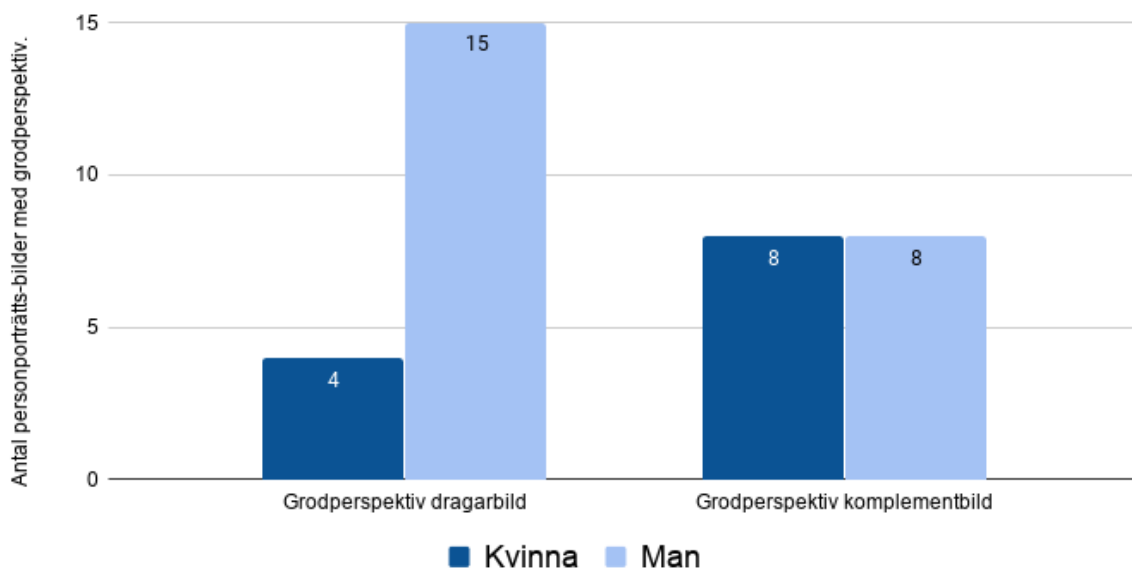
6.2 Resultat av retorisk bildanalys

Fler män fotograferade i grodperspektiv

Skillnaden mellan kvinnor och män som man kan se i personporträttens dragarbilder är att det genom åren 2009 till 2018 är ungefär en tredjedel färre kvinnor än män vars bilder är tagna från ett grodperspektiv (se figur 6). I den manliga gruppen och perspektiven på dragarbilden ser vi att de första åren domineras av ett öga mot öga perspektiv. Fram tills 2013, då grodperspektivet tar allt större plats hos männen. Åren 2015 till 2018 visar på en mer jämn fördelning över grodperspektivet och öga mot öga perspektivet hos männen i dragarbilderna. Men sammanfattningsvist under dessa tio år är det enbart 4 kvinnor som blivit fotograferade ur ett grodperspektiv, medan männen dominerar med 15 i antal (se figur 6). I den kvinnliga gruppen år 2009 var det 1 dragarbild som fotograferats ur grodperspektiv medan det var 7 som fotograferats ur öga mot öga perspektiv. Året efter ser snarlikt ut med perspektiv tagna ur grodperspektiv och öga mot öga-perspektiv. 2011 var alla dragarbilder på kvinnorna tagna ur öga mot öga perspektiv.

Kameraperspektiv— Groda

Antal dragarbilder och komplementbilder där bilden är tagen något underifrån.

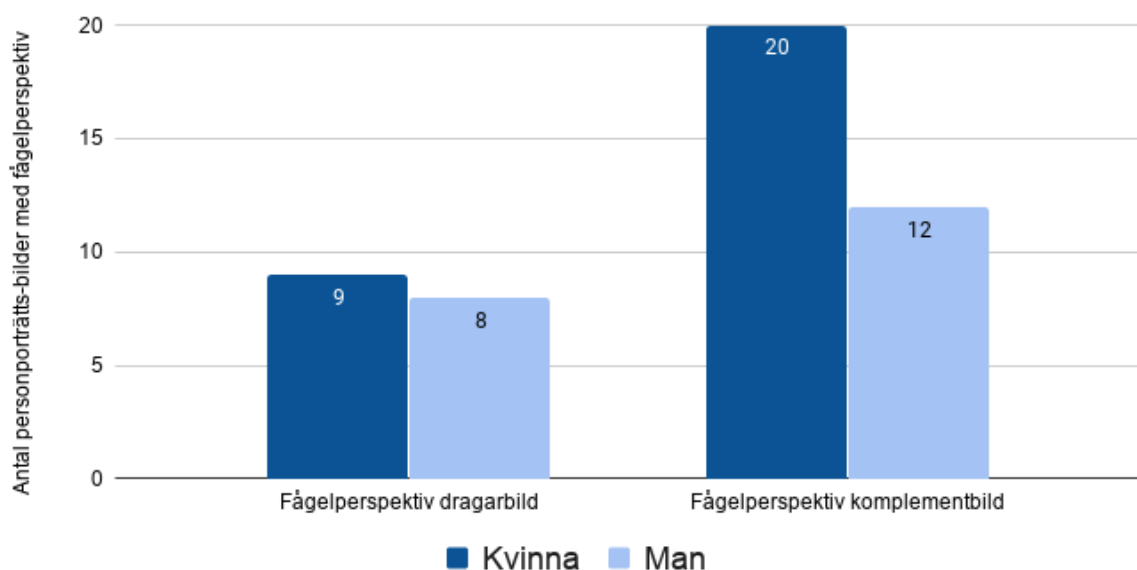
Figur 6. Antal dragarbilder till vänster och antal komplementbilder till höger där fotografiet är taget något underifrån – det vill säga grodperspektiv. Resultatet är fördelat mellan män och kvinnor och är beräknat från 2009 till 2018.

Vad man kan se är att förändringen kring fågelperspektivet i dragarbilderna trappas upp år 2012. Det året har tre dragarbilder på kvinnor tagits ur ett fågelperspektiv och fem bilder tagits ur ett öga mot öga perspektiv. De tre följande åren ser snarlika ut med några antal bilder som tagits från fågelperspektiv och resten ur ett öga mot öga-perspektiv med några få bilder tagna från ett grodperspektiv. 2016 ändras det återigen, där alla dragarbilder på kvinnor är tagna ur ett öga mot öga perspektiv. 2017 återkommer fågelperspektivet och två bilder är där tagna från ett sådant perspektiv, medan resten är taget ur ett öga mot öga perspektiv. Det sista daterade året, 2018, är alla dragarbilder på kvinnorna ur ett öga mot öga perspektiv.

Det finns alltså en skillnad mellan åren 2009 till 2018, och tydligast är att fågelperspektivet ökar under åren 2012 till och med året 2015 för att sedan upphöra, och komma tillbaka igen år 2017. Slutligen år 2018 är alla bilder tagna rakt framifrån, alltså öga mot öga-perspektiv. Sammanfattningsvis kan man se att kvinnorna blivit fotade ur ett fågelperspektiv 9 gånger, medan mannen blivit fotad 8 gånger ur ett fågelperspektiv, i dragarbilderna de senaste tio åren (se figur 7).

Kameraperspektiv — Fågel

Antal dragarbilder och komplementbilder där bilden är tagen något ovanifrån.

Figur 7. Antal dragarbilder till vänster och antal komplementbilder till höger där fotografiet är taget något ovanifrån– det vill säga fågelperspektiv. Resultatet är fördelat mellan män och kvinnor och är beräknat från 2009 till 2018.

I komplementbilden finns det 8 bilder på kvinnor som tagits ur ett grodperspektiv, och 8 bilder på männen. Det är alltså ingen skillnad mellan dem de senaste tio åren i

komplementbilderna (se figur 6). Däremot är det 20 bilder på kvinnor som tagits från ett ovanifrån perspektiv, fågelperspektivet, och 12 män som fotograferats ur det perspektivet (se figur 7). På öga mot öga perspektivet är det relativt lika mellan könen, med bara 3 fler kvinnor än män som blivit fotograferade öga mot öga. 2009 blev 3 kvinnor fotograferade ur fågelperspektiv i komplementbilden, medan ingen man blev fotad ur det perspektivet det året. Istället hade männen det året dominans på grodperspektivet med 2 över kvinnans 1.

Året då kvinnan hade mest bilder tagna ur fågelperspektiv samtidigt som mannen hade flest bilder tagna ur grodperspektivet, var år 2013. Året då kvinnan hade 2 bilder tagna ur grodperspektiv var då mannen hade 2 bilder tagna ur ett fågelperspektiv.

Fler manliga fotografer än kvinnliga

Vår studie visar att det är flest män som fotograferat intervjupersonerna i personporträtten i *Journalisten*. De fåtal gånger som kvinnor fotograferat är om den kvinnliga fotografen även är reportern som skrivit personporträttet, inte i andra situationer. Under 2012-2018 är det endast fyra intervjupersoner som blivit fotograferade av kvinnor. Det är även fyra män som blivit fotograferade av kvinnor. Resterande 131 personporträtt är fotograferade av män.

Fler kvinnor på arbetsplatsen

När vi undersökt det fotografiska "nurumet", det vill säga om intervjupersonen är fotograferad i hemmiljö, arbetsplatsen eller på annan plats, i dragarbilden ser vi att bli fotograferad i hemmiljö är relativt jämlikt mellan könen.

Under de senaste tio åren är det 5 män och 4 kvinnor som blivit fotograferade i hemmiljö.

Däremot är det nästan dubbelt så många kvinnor än män som blivit fotograferade på arbetsplatsen – 18 kvinnor och 10 män. Bilderna tagna i annan miljö, det vill säga varken arbetsplats eller hemmiljö, var relativt jämlikt fördelat mellan könen under de senaste tio åren. Det är sammanlagt 4 fler kvinnor än män som blivit fotograferade i en annan miljö.

När vi undersökt det fotografiska nurumet i komplementbilderna ser vi att antalet bilder i hemmiljö är jämlikt fördelat mellan kvinnor och män med 6 bilder vardera. Bilder tagna på arbetsplatsen ser vi en ganska stor skillnad mellan könen däremot. Kvinnorna dominerar med 22 bilder jämfört med männen som har 14 tagna i arbetsmiljö.

Kvinnorna ler mer

På dragarbilden kan man se att kvinnorna överlag ler mer på bilderna. Första året vi

undersökte, 2009, log 5 kvinnor och 1 man på sina dragarbilder. Året därpå, 2010, log inte en enda man på dragarbilden, medan 3 kvinnor gjorde det, av de 14 personporträtt vi mätte vardera år. Om man ska se generellt så skiljer det sig ungefär 2 personporträtt mellan leendet hos männen respektive kvinnorna i dragarbilden, där kvinnorna klart dominerar. De enda åren då könen lett lika mycket på dragarbilden är åren 2016 och 2018. Året då alla dragarbilder på män var med leende, var år 2016. De enda åren där kvinnorna dominerat markant är åren 2009 och 2010. Åren 2014 och 2017 dominerade männen med leende bilder i dragarbilden. Vad gäller komplementbilden i artikeln så dominerar kvinnorna även där vad gäller att le på bilder. På denna bild skiljer de markant mot hur männen ler. År 2009 ler inte en enda man, medan 4 kvinnor ler. Inte heller 2012 ler en enda man, medan 7 kvinnor ler det året. Åren då kvinnor dominerar med leende i större utsträckning är 2009, 2011, 2012, 2015 och 2016. Resterande år skiljer enbart en eller två antal bilder med leende. Från 2009 till 2018 år fanns det inga bilder på män som dominerade över antal bilder på kvinnor med leende.

Männen distanserade och kvinnorna intima

Avståndet till kvinnorna i dragarbilden börjar år 2009 med en lika jämn fördelning med 4 på närbild och lika många på social distans. Samma år har männen flest dragarbilder med social distans, med 5, och 1 på närbild. Ser man över årens gång så är siffrorna generellt lika mellan könen vad gäller ur vilken distans de blivit fotograferade i personporträttens dragarbilder. Kvinnorna har genom åren blivit fotograferade i extrem närbild 2 gånger och männen 3 gånger. Ännu en gång kan man konstatera att fördelningen är relativt jämn mellan könen. Totalt under dessa tio år har männen 17 dragarbilder tagna på distans medan kvinnorna har 7. Det skiljer sig alltså åt 10 bilder emellan dem. Detta är en markant skillnad.

Om man ser till komplementbilden i personporträttet, så kan man med blotta ögat konstatera att det enbart finns ett fotografi som blivit taget ur extrem närbild och det är ett porträtt på en kvinna år 2012. En skillnad man däremot kan se, är att kvinnorna dominerar med fotografier tagna på distans i komplementbilden med hela 18 över männens 14 genom åren.

Vad gäller den sociala distansen på komplementbilderna så dominerar männen med 37 bilder över kvinnornas 36, genom åren. Trots den skillnaden, är resultatet generellt likt vad gäller den sociala dominansen mellan könen. Det man kan konstatera är att det avstånd som dominerar mellan de båda könen är det sociala avståndet, i komplementbilden. Det är den kategori som mätt högst i antal. Något märkbart är att 2011 var alla kvinnors

komplementbilder tagna på distans, med hela 7 bilder. Samma år var det två män vars bilder var tagna på distans.

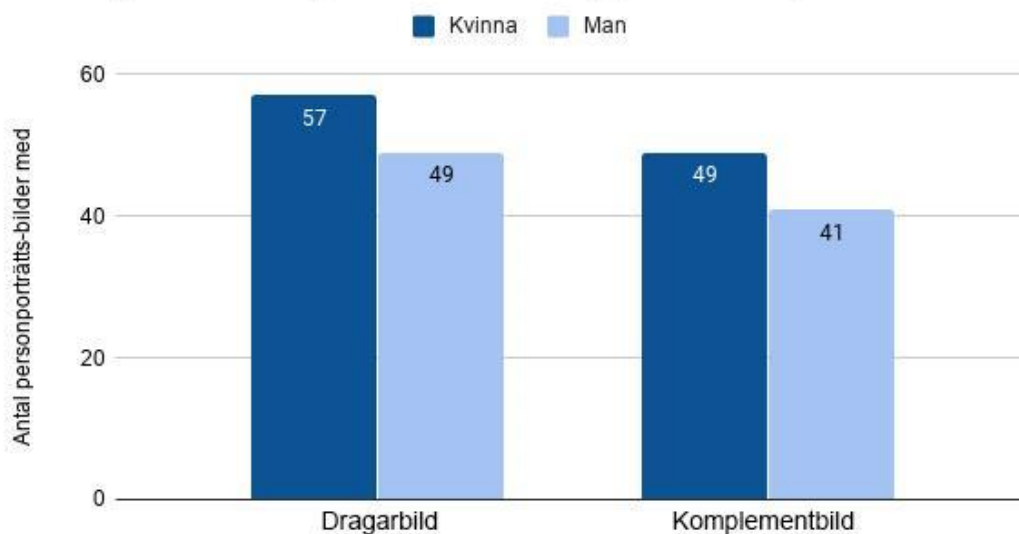
Kvinnor har mer ögonkontakt

Sammanfattningsvis är det fler kvinnor än män som har fotograferats med ögonkontakt – både i dragarbild och komplementbild (se figur 8). När vi undersöker dragarbilden ser vi att 2009 och 2010 har både män och kvinnor lika mycket ögonkontakt, med 4 vardera per år. Även 2017 och 2018 har männen och kvinnorna lika mycket ögonkontakt i bild, med 5 vardera per år. Utöver dessa årtal har kvinnan övertaget i antal fotografier med ögonkontakt. Alla utom ett år – 2013, då männen hade 6 bilder och kvinnorna 5.

När vi undersöker komplementbilden ser vi att männen haft övertaget med ögonkontakt vid flera olika år. Under 2010 har männen 4 bilder och kvinnorna 3. Under 2011 har männen 6 bilder och kvinnorna 2. Under 2013 har männen 6 bilder och kvinnorna 5. Ett årtal var antalet fotografier med ögonkontakt lika sett till antal och det är 2018, med 4 vardera. Trots detta har kvinnorna i helhet övertaget i antal bilder med ögonkontakt. Under 2009 och 2012 har kvinnorna 5 bilder och männen 4. Men den större skillnaden ser vi mellan 2014 och 2017. Under 2014 har kvinnorna 7 bilder och männen 5. Resultatet för 2015 visar att kvinnorna har dubbelt så många bilder med ögonkontakt – 6 kvinnor och 3 män. Under 2016 och 2017 har kvinnorna mer än dubbelt så många bilder med ögonkontakt.

Seendeposition – ögonkontakt

Antal dragarbilder och komplementbilder där intervjupersonen har ögonkontakt.

Figur 8. Antal dragarbilder till vänster och antal komplementbilder till höger där

intervjupersonen fotograferats med ögonkontakt. Resultatet är fördelat mellan män och kvinnor och är beräknat från 2009 till 2018.

6.3 Analys av text

Resultaten från vår studie visar att representationen i tidningen *Journalisten* domineras av kvinnor. En skillnad jämfört med Siivonens (2007) där det var färre kvinnor i personporträtten hon undersökte (Siivonen 2007, s. 360). Det är även skillnad i representation av kön jämfört med Löfgren Nilssons (2009) forskningsrapport som visade att männen stod för två tredjedelar av nyhetsinslagen på SVT på 2000-talet (Löfgren Nilsson 2009, s. 27). Som tidigare nämnts talade Liesbet van Zoonen (1994) om ett framtida ”genusbyte” redan i början av 1990-talet då män har dominerat medieindustrin under hela 1900-talet (Zoonen 1994, s. 50). Ett könsbyte som verkar stämma överens med vår studie. Under hela 1900-talet har männen dominerat inom journalistik. På grund av detta har männen även dominerat inom all typ av rapportering, både hårda och mjuka ämnen. Under 2000-talet dominerade männen alla ”hårda ämnen” medan kvinnorna dominerade två ”mjuka ämnen” sociala frågor och human interest. Vidare var det en könsbalans inom kultur, nöje och miljöfrågor som också anses vara mjuka ämnen (Löfgren Nilsson 2009, s. 27). Trots att männen haft dominansen i de flesta nyhetsämnen har mjuka nyheter fortfarande ansetts vara kvinnans domän (Löfgren Nilsson, 2009; Zoonen, 1994). Något som kommit att stämma mer överens med vår studie.

Vår undersökning visar att det var fler kvinnor än män i personporträtten som arbetat med mjuka nyheter under 2009–2018. Det stämde i alla avseenden förutom ett – kultur. När det kommer till de hårda ämnena visade vår studie ett något mer jämlikt resultat mellan könen jämfört med mjuka ämnen även om de flesta ämnena fortfarande dominerades av män. Största klyftan var inom sporten som ytterst få kvinnor rapporterat om. Dock var det fler kvinnor än män som rapporterade om politik enligt porträtten. Som också ansetts vara en av de mer prestigefyllda hårda ämnena genom tiden (Djerf-Pierre 2003, s. 37). Med detta sagt stämmer vår studie ganska bra överens med forskningen som säger att mjuka nyheter är kvinnans domän och de hårda nyheterna männens (Zoonen 1994; Hirdman 2001; Djerf-Pierre 2003). Det är till och med fler kvinnor som dominerar mjuka nyheter i vår studie än vad de gjorde i Löfgren Nilssons studie från 2009 – då männen fortfarande dominerade sett till antal (Löfgren Nilsson 2009, s. 27).

Flera genusforskare vi nämnt i studien menar att kvinnan historiskt haft ansvar för det privata, hem och familj – medan mannen haft ansvar för det offentliga, arbete och försörjning

(Zoonen 1994; Hirdman 2001; Djierf-Pierre 2003). Dessa strukturer även om de inte är lika tydliga idag verkar fortfarande ha satt sina spår.

Tidningen *Journalisten* beskriver oftare att den kvinnliga intervjupersonen har ansvar över de mjuka ”lättare” ämnena medan manliga har ansvar för de hårda ”tyngre” ämnena. Hirdmans (2001) teori om att mannen är A, det vill säga normen och kvinnan undantaget, stämmer också väl överens med att männen fått de ämnena som ansetts vara de viktigaste ämnena.

Enligt det stereotypiska genuskontraktet ska mannen försörja kvinnan och barnen (Hirdman 2001, s. 85). Detta kontrakt ser ut att speglas i vår studie då fler män rapporterat om ekonomi, som även anses vara ett hårt ämne och männens domän. Om man jämför jämställdhetens genuskontrakt där kvinnostereotypen ”hemmafrun” flyttade in på arbetsmarknaden med vårt resultat visar det på att det kontraktet fortfarande ligger kvar till viss del (Hirdman 2001, s. 176). Kvinnorna har de mjuka ämnena såsom konsument och sociala frågor som inkluderar exempelvis barn, förskola, skola och äldreomsorg, konsument. Trots denna dominans av kvinnor i personporträtten var det fortfarande mer än dubbelt så många män med chefspositioner i personporträtten. Ett resultat som stämmer väl överens med både med den dikotoma genuslogiken och Hirdmans (2003) teori om genusordningen (Djerf-Pierre, 2003; Hirdman 2001). Enligt dessa är männen förknippade med det offentliga, jobb, ledarskap och makt. Det skapas en viss kultur då männen ses som den ”naturliga” ledaren – det dominerande könet (ibid).

En kultur som enligt studien fortfarande verkar färga av sig i dessa porträtt.

Att ha en åtråvärd utsida är en stereotypiskt kvinnlig egenskap (Josefson 2005, s. 8). I vår studie var det något fler kvinnor än män vars utseende nämndes i brödtexten. Därav visar vår studie att kvinnans utseende är av mer vikt än mannen i personporträtten. Enligt gestaltningsteorin lyser ofta journalistens och redaktionens värderingar igenom texterna även om det är omedvetet (Shehata 2019, s. 343). Vår studie visar då på att kvinnans utseende har mer betydelse än mannen inom vår kultur. Dock nämndes mäns utseende i texten också vilket visar på att deras utsida också har en viss betydelse.

En annan stereotypisk egenskap är barnkär (Josefson 2005, s. 8). De stereotypiska föreställningarna föds och förstärks av vad kvinnan och mannen anses vara och göra (Hirdman 2001, s. 77). Enligt det stereotypiska genuskontraktet bör kvinnan föda barn från ett biologiskt perspektiv och där av *är* hemmet och ta hand om barnen den naturliga platsen (Hirdman 2001, s. 81). Enligt Siivonen har kvinnor tidigare blivit mer omtalade än män genom kvinnans familjestatus som exempelvis fru, mamma eller dotter (GMMP 2000, se Siivonen 2007, s. 61). Men i vår studie var det relativt jämlikt mellan kvinnor och mäns

föräldraskap i personporträtten. Det var till och med två män jämfört med en kvinna som fick sitt föräldraskap i fokus. Dock var det en tredjedel fler kvinnor än män som svarade att de inte har barn. Med det sagt visar vår studie på att vi börjat komma ifrån detta stereotypiska genuskontrakt där endast kvinnorna bär ansvar för barnen. Vi börjar även komma ifrån kulturen där kvinnans viktigaste ansvar är hemmet och att föda barn – då flera kvinnor enligt vår studie inte skaffat barn. Det kan tyda på att kvinnor inte vill/kan skaffa barn men också att de vill skaffa barn efter de byggt upp en karriär. Att bygga karriär är något som tidigare varit männens domän då de enligt genuskontraktet haft ansvar för försörjningen (Hirdman 2001, s. 88).

I vår studie visade det sig vara dubbelt så många kvinnor som var singel jämfört med män. I det stereotypa genuskontraktet var det en nödvändighet för kvinnan att gifta sig. Det var en förutsättning för att skaffa barn vilket också var en nödvändighet (Hirdman 2001, s. 90). Vår studie visar då att kvinnans position förändrats mycket sen 1950-talet då kvinnorna i personporträtten varken måste vara gifta eller ha barn för att vara en ”profil” i tidningen *Journalisten*.

I helhet är det majoriteten kvinnor som fått flest antal citat. Enligt Siivonen (2007) innebär en text med fler citat att intervjupersonen får mer kontroll över texten (Siivonen 2007, ss. 116–117). I vår studie innebär det att kvinnorna haft mer kontroll över innehållet än männen haft.

6.4 Analys av bild

För att svara på huruvida kameraperspektiven förändrats genom åren i bilderna mellan könen, kan vi i vår undersökning se att en förändring sker, men en långsam sådan. Dessa perspektiv är även relativt jämlikt fördelat mellan könen. Trots det dominerar männen på grodperspektivet i vår studie. Vad man kan notera är att vår undersökning visade att det var en tredjedel färre kvinnor som fotograferats ur grodperspektiv i dragarbilden än män genom åren. Enligt Björkvall (2009) så innebär det att en bild blir tagen ur grodperspektivet, är ett tecken på makt och överlägsenhet eftersom bilden är tagen underifrån personen i fråga (Björkvall 2009, s. 52). Det är något man kan koppla till det Djerf-Pierre (2003) menar om i genuslogiken om att föreställningar om könen hänvisar männen och kvinnorna till olika positioner, och att fältet präglas av segregering och hierarkiseringen som bygger på kön (Djerf-Pierre, 2003, s. 45). Hon menar dock även att skiljelinjen som syns i medier och genres könsmärkning med tiden förändrats. Det som har ansetts vara ”manligt” och ”kvinnligt” har varierat inom journalistiken (ibid).

Här kan man vidare se över antal fotografer av respektive kön i vår studie, och se ett samband mellan männens inflytande och sättet kvinnor respektive män blivit fotograferade i fågelperspektiv eller grodperspektiv. I vår studie har kvinnan blivit fotad ett markant fler antal gånger ur fågelperspektiv än mannen de senaste tio åren. Fågelperspektivet visar på att betraktaren får makten över personen, eftersom den står över personen (Björkvall 2009, s. 52). Att fler kvinnor gestaltas från ett underlägset perspektiv och på så vis porträtteras med mindre makt än männen passar väl in i teorin om genusordningen och den dikotoma genuslogiken (Djerf-Pierre, 2003; Hirdman 2001). Den dikotoma genuslogiken bygger enligt Djerf-Pierre (2003) på skillnader i status och makt – där mannen oftast får ett större symboliskt värde (Djerf-Pierre 2003, s.45). I genusordningen anses mannen vara A, den fulländade som har betydelse. Medan kvinnan är något av alternativen icke A, B eller a, som menas med att kvinnan är ofulländad eller obetydlig i jämförelse med mannen (Hirdman 2001, s. 60). Denna genusordning ligger till grund för de stereotypiska tankarna där mannen anses ha makten enligt Hirdman (ibid). Om man ser till gestaltningsteorin kan dessa gestaltningar av kvinnor och män grundar sig i reportern/fotografens värderingar (Shehata 2019, 343).

Det intressanta med vår undersökning är att det skiljer sig markant mellan männen och kvinnorna i fågelperspektiv och grodperspektiv, och kan kopplas till huruvida dessa framställningar, kallade genusframställningar som skett i bilderna i vår undersökning, speglar vår kultur och samhälle och att man valt att på ett eller annat sätt framställa mannen eller kvinnan på ett stereotypt sätt (Shehata 2019, s. 343).

Det vi fått fram i vår undersökning är att kvinnorna i mindre utsträckning blev fotograferade i hemmet, än vad männen blivit, i personporträtten. Det man kan se är att de senaste tio åren så har det varit relativt jämnt mellan könen i vem som blivit fotad i just hemmiljö, där kvinnan de senaste tio åren bara har en bild mer i hemmiljö än männen. Baserat på vårt resultat är det fler kvinnor i bild som är på arbetsplatsen jämfört med mannen. Ser man till det stereotypiska genuskontraktet, där mannen ska försörja kvinnan och kvinnans plats är hemmet, så kan man dra en koppling till att tidningen journalisten inte gestaltar kvinnor och män i ett könsstereotypt nurum (Hirdman 2001, s. 81). Djerf Pierre (2003) menar att det finns ett grundmönster i könsmärkningen- en genuslogik (Djerf-Pierre, 2003, s. 45). Genuslogiken bygger framför allt på den dikotoma tankeologien som liknar logiken som feministisk forskning tidigare pekat på när det kommer till offentlighetsbegreppet. Det betyder att kvinnan tillhör hemmet, intimsfären och vardagen medan mannens domän är den borgerliga offentligheten och rationaliteten inom den moderna journalistiken (ibid). Vår

studie motsätter det vad gäller vilka som varit porträtterade på arbetsplatsen mellan könen.

Ser man till leendet hos personerna på bild skiljer det sig mellan könen där kvinnorna dominerar. Enligt Anja Hirdman (2002) ger leende i bild en känsla av lättillgänglighet och någon som inte skapar problem. Att le i bild är även något hon menar förekommer oftare hos kvinnor än män (Hirdman 2002, s. 49). Likt Anja Hirdman (2002) är det den bilden vi får av vår undersökning.

Männen och kvinnornas ögonkontakt med kameran har de senaste tio åren varit relativt jämnt sett till antal. Men även om båda könen har ögonkontakt med kameran i lika stor utsträckning, blir resultatet annorlunda eftersom kvinnorna i vår studie ler markant mer än männen. Enligt Yvonne Hirdman (2001) utstrålar mediekvinnan sexualitet med leendet tillsammans med förförisk ögonkontakt (Hirdman 2001, ss. 184–185). Om man drar en linje vid 40-årsåldern är det fler kvinnor under och fler män över 40 år i vår studie. Ett resultat som stämmer överens med att kvinnor ofta upplevs som yngre och ler mer i bild (Josefson 2005, s. 45).

Ser man på vår studie så dominerar männen i bilder tagna på distans på dragarbilden de senaste tio åren med mer än hälften fler bilder än kvinnorna. Förändringen kommer när man tittar på komplementbilden och kan se att kvinnorna dominerar på distanskategorin de senaste tio åren. Djerf Pierre (2003) menar angående genuslogiken, att manligheten förknippats med journalistiken som under 1900-talet använde sig av manliga källor, var distanserade och neutrala i sin skildring. (Djerf-Pierre 2003, s. 45) Medan journalistiken som riktats in i privatsfären och som strävat efter att skildra närhet, empati och personlig inlevelse och använt sig av kvinnliga källor, är mer kvinnligt. (ibid) Detta kan man koppla till det faktum att kvinnorna ler mer i vår studie och är mer intima och att männen är mer distanserade.

Detta kan man koppla till det Anja Hirdman (2002) talar om kring att de olika avstånden skapar olika tilltal, där distansbilden ger ett mer formellt och opersonligt tilltal, där mannen i vår undersökning dominerar i dragarbilden de senaste tio åren. Närbild ger ett personligt tilltal, och det sociala avståndet visar på ett mer socialt tilltal, som är den kategorin kvinnorna dominerat de senaste tio åren i dragarbilden (Hirdman 2002, s. 48). Det kan man koppla till att mannen historiskt sett ansetts vara mer seriös och rationell och överordnad, samtidigt som kvinnan framställs vara känslomässig historiskt sett i media. Detta menar Anja Hirdman (2002) är en bidragande faktor till att de gamla stereotyperna bevarats (Hirdman 2002 s. 19).

7. Slutsats och diskussion

Slutsats

I inledningen av vår uppsats ställde vi tre frågor som vi i denna kategori kortfattat kommer att besvara. Syftet med vår studie var att undersöka hur kvinnan och mannen porträtteras och representeras i tidningen *Journalisten* mellan åren 2009–2018. Vi ville med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys och en retorisk bildanalys se exempelvis vilka mönster och egenskaper hos könen som visar på skillnader och likheter av gestaltningen. Empirin har vi studerat utifrån relevant tidigare forskning och våra valda teorier.

F1: Finns det några skillnader och likheter i porträtteringen av kvinnan respektive mannen ur ett genusperspektiv? vilka är de i så fall?

En tydlig skillnad mellan porträttering av kvinnan och mannen är mönstret vi ser när man lägger ihop dessa underfrågor. Mannen gestaltas med mer makt och status än kvinnan. Männerna beskrivs oftare rapportera om de statusfyllda hårda ämnesområdena än kvinnorna. En skillnad är att fler kvinnor fortfarande rapporterar mer om mjuka ämnen och männen om hårda. Klyftan mellan könen är större inom mjuka nyheter än inom hårda nyheter. Där till och med fler kvinnor än män rapporterat om politik. Männerna fotograferades oftare än kvinnan ur ett underifrån-perspektiv vilket ger dem makten. Medan fler kvinnor gestaltas som undergivna i fotografierna. Studien visar att det är fler yngre kvinnor och äldre män som intervjuats. Det var fler män över 40 år och fler kvinnor under 40 år vilket ger en bild av yngre kvinnor och äldre män. Det är en markant skillnad mellan hur många kvinnor som ler i jämförelse med männen – kvinnor ler mer. Man får även ett intryck av att mannen har mer makt och är mer distanserad i bild än kvinnan. Ett intryck de manliga fotografierna bidragit till i porträtteringen. I bild upplevs hon mer sensuell med ögonkontakt och leende. Hon är lättillgänglig och ger en intimare inbjudande känsla. Bilder tagna på arbetsplatsen skiljer sig mellan könen. Där kan man se en ganska stor skillnad, ett intryck som de manliga fotografierna bidragit till. Kvinnan fotograferades fler gånger på arbetsplatsen än vad mannen gjorde, i både dragarbilden och komplementbilden. Något fler kvinnors utseende än män nämns i porträtten. Det är fler kvinnor än män som är singel och inte har barn. Mannen porträtteras som en familjefar som balanserar karriär med familj. Kvinnorna har haft mer kontroll över porträtten då de haft fler citat än män.

F2: Hur ser representationen av kvinnan och mannen ut i porträtten? detta gäller både reporter, fotograf och intervjuperson.

Sett till representation av kön har kvinnan övertaget i tidningen *Journalisten*.

Det vi kan se är att det är flest män som fotograferat de olika bilderna i personporträtten i tidningen *Journalisten*. De enda fåtal gångerna kvinnorna fotograferat personerna i personporträttet är om kvinnan själv är den som skrivit personporträttet, inte i andra situationer. Vår studie visar att det är en liten dominans av kvinnliga reportrar som skrivit personporträtten i tidningen *Journalisten*. Fördelningen mellan könen hos reportrarna som skrivit porträtten visar att kvinnorna dominerar över mannen i antal porträtt. Både de manliga och kvinnliga reportrarna hade skrivit mer kvinnliga personporträtt.

F3: Vilka journalistroller har intervjupersonerna och vilka ämnen bevakar dem?

Trots att det är fler kvinnor än män sett till antal personporträtt är det mer än dubbelt så många män jämfört med kvinnor som har en chefsposition. Mannen är oftare högre uppsatta inom journalistkåren. Trots att kvinnorna har en högre representation i tidningen är det färre kvinnor som har lika högt uppsatta positioner på jobbet som männen. Kvinnan syns mycket på jobbet i bild men har fortfarande ofta lägre arbetsposition. Både kvinnan och mannen är mest intresserade av de hårda ämnena politik och brott/rättsväsende samt de mjuka ämnena sociala frågor och kultur. Kulturnyheter är det populäraste mjuka bevakningsområdet hos både kvinnor och män. När vi studerar de hårda ämnena ser vi att det är något mer jämlikt mellan könen. Det visade sig att det var fler kvinnor än män som arbetat med politik. Dock är det fortfarande något fler män än kvinnor på resterande hårda ämnen. Det ämne som är störst klyfta mellan män och kvinnor är sporten. Sammanfattningsvis visar vår studie att det är fler kvinnor än män som arbetat med mjuka nyheter 2009–2018 av de som tidningen *Journalisten* valt att lyfta fram.

Diskussion

Det vi kan se utefter vår studie av personporträtten i tidningen *Journalisten* är att man framställt kvinnor och män på olika sätt vad gäller makt-”stereotyper”. Kvinnan är mer underlägsen mannen när det kommer till bild, journalistrollen och nyhetsämnen. Men kvinnan har mer kontroll över texten än mannen eftersom kvinnorna fått fler citat, så i den aspekten har hon mer makt. De kvinnliga intervjupersonerna visar sig även mer intresserad av politik, men vad vi inte undersöker är vilken typ av politik de rapporterar mer om. Finns det mjukare

politiska ämnen och hårdare? exempelvis jämställdhetsfrågor som feminister bedriver. Är det “typiskt kvinnligt?” trots politik.

Vi tror en konsekvens av denna könsstereotypiska gestaltning i tidningen *Journalisten* är att det skapar en viss kulturell bild utåt till läsaren, som i detta fall främst är journalister. På så sätt kan denna kultur fortsätta att leva vidare när journalisterna senare antingen, medvetet eller undermedvetet gestaltar sina intervjupersoner.

I universitets- och högskolerådets antagningsstatistik från 2019 kan man se en tydlig trend där fler kvinnor än män sökt in till journalistikutbildningar på högskole- och universitetsnivå.

Enligt statistiken från 2019 var majoriteten kvinnor på *alla* journalistprogram i Sverige (Universitets- och högskolerådet 2020). Det tycker vi visar på en typ av utveckling i tidningen *Journalisten* och en annan på arbetsmarknaden. Det intressanta är att fler kvinnor utbildar sig och det är fler kvinnor i vår studie men att det ändå finns mer män på toppen inom journalistiken. Möjligtvis kan det faktum att majoriteten på alla journalistprogram i Sverige var kvinnor, enligt statistiken från 2019, bidra till en förändring i hur man väljer att framställa könen på ett eller annat sätt. Genusbytet kanske är på väg men har ännu inte nått ända fram. Något som vore intressant i framtiden att se är huruvida tidningen *Journalisten* förändrats i sitt sätt att gestalta kvinnor och män i och med detta.

7.1 Framtida forskning

Efter att ha läst alla personporträtt under rubriken ”profilen” från tidningen *Journalisten* gavs en tydlig bild av att det är få personer av annan etnicitet som är med i porträtten. Det är något vi anser är viktigt att lyfta fram och som bör göras vidare forskning på. Hur många journalister i tidningen är egentligen svenskfödda? och hur många är det som är av annan etnicitet eller har föräldrar som är det? För att kunna få ett mer jämställt samhälle även för människor som har en annan etnicitet så behöver vi lyfta fram problematiken. En problematik som är väldigt tydlig även om det var jämställdheten mellan kvinna och man som vi undersökte.

Innan vår studie gjorde vi även en pilotstudie. I den gjorde vi en kvantitativ innehållsanalys men även en kvalitativ text och bildanalys. Vi använde oss av en guide med könsstereotypiska egenskaper för män och kvinnor för att undersöka mönster. Vi analyserade två artiklarna från 2007 samt två artiklar från 2017, en man och en kvinna från vardera året. Det intressanta var att vi på denna pilotstudie upptäckte stora skillnader i hur mannen och kvinnan gestaltades. År 2007 var mannen väldigt könsstereotypisk. Han speglades som

en mäktig ledare med en känsla av ”herren på täppan”. Medan kvinnan var gestaltad som en flicka som går i sin faders fotspår som journalist. I personporträtten 2017 fick vi istället känslan att mannen och kvinnan bytt plats något i den könsstereotypiska gestaltningen. Kvinnan var chef och gestaltades som en stark ledare som kämpat sig till toppen i branschen. Medan mannen fick mer av en roll som förälder och även hans utseende nämndes i texten. Det hade varit intressant att göra en mycket större kvalitativ text- och bildanalys där man undersöker tidningen journalistens personporträtt under tio år för att se fler könsstereotypiska mönster. Det finns nog mycket mönster som vi inte kunnat ta upp i vår kvantitativa innehållsanalys samt retoriska bildanalys. I den kvalitativa analysen hade man mer ingående kunnat undersöka vilka typ av frågor som reportern ställer journalisterna i texten. Är det någon skillnad på frågorna beroende på om man är man eller kvinna? Och har det blivit mindre könsstereotypiska mönster i personporträtten under dessa tio år?

8. Referenslista

Balkmar, D. (2016) *Sweden. Too Many Women? Women and Gender (in) equality in Swedish Media*. I Ross, K & Padovani, C. (2017) *Gender Equality and the Media. A Challenge for Europe*. 1 uppl. New York: Routledge.

Beauvoir, S de ; översättning: Adam Inczèdy-Gombos och Åsa Moberg, fackgranskning Eva Gothlin. (2012) *Det andra könet*. 2. storocketuppl. Stockholm: Norstedts.

Djerf-Pierre, M. (2003) Journalistikens kön. Fältets struktur och logik under 1900-talet. *Kvinnovetenskaplig Tidskrift*, 24(2), s.29–52.

Tillgänglig: <http://ojs.ub.gu.se/ojs/index.php/tgv/article/view/2283/2038>

Gitlin, T. (2003) *The whole world is watching. Mass media in the making and unmaking of the new left*. Berkeley: The University of California. I: Michael Karlsson & Jesper Strömbäck, I. (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur, s. 337–350.

Hirdman, A. (2002) *Tilltalande bilder*. Stockholm: Atlas.

Hirdman, Y. (2001). *Genus: om det stabila föränderliga former*. 1. uppl. Malmö: Liber.

Jarlbro, G. (2006). *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Journalistförbundet (2020). *Om oss: tidningen Journalisten*.

<https://sjf.se/om-oss/tidningen-journalisten> [2020-03-07]

Josefson, H. (2005). *Genus – hur påverkar det dig?* Stockholm: Natur och kultur.

Karlsson, M. & Johansson, B. (2019). Kvantitativ innehållsanalys I: Ekström, M. & Johansson, B, I. (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB, s.171–192.

Löfgren Nilsson, M. (2009). *Kvinnor, män och nyheter i televisionen: en innehållsstudie av*

ämnen och källor under 45. Göteborg: Göteborgs universitet. (Institutionen för Journalistik och Masskommunikation, Rapportserie 2009:61)

Tillgänglig:https://jmg.gu.se/digitalAssets/1307/1307010_Nr_61_Kvinnor_m_n_och_nyheter_i_televisionen.pdf [2010-12-16]

Mannila, S. (2017) *Women and men in the news: report on gender representation in nordic news content and the nordic media*. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1092200/FULLTEXT01.pdf>

Mediekompass (2020). Medieordlista.

<http://www.mediekompass.se/medieordlista/> [2020-02-19]

Regeringen, SOU. (2014) *Ökad medvetenhet men långsam förändring - om kvinnor och män på ledande positioner i svenskt näringsliv*.

Tillgänglig:<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2014/12/sou-201480/>

Ruoho, I. & Torkkola, S. (2018) *Journalism and Gender: Toward a Multidimensional Approach*. Nordicom.

Tillgänglig: <https://content.sciendo.com/view/journals/nor/39/1/article-p67.xml?lang=en>

Shehata, A. (2019) Journalistikens dagordningar och gestaltningar. I: Michael Karlsson & Jesper Strömbäck, I. (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur, s. 337–350.

Siivonen, J (2007) *Personporträttet som tidningsgenre: en närläsningstudie med fokus på innehållsliga teman, berättarkonventioner och kön*. Diss., Helsingfors universitet.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/23529/personpo.pdf?sequence=2&isAllowed>

Spears, G. & Seygart, K. & Gallagher, M. (2000) *GMMP: Who Makes the News? Global Media Monitoring Project 2000*. London: World Association for Christian Communication.

Tillgänglig: <http://www.erinresearch.com/documents/gmmp2000.pdf>

Thurén, T. (2019) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber AB.

Tuchman, G. (1978) *Making News: A study of the construction of reality*. New York: Free Press.

Universitets- och högskolerådet (2020). *Antagningsstatistik*.

Tillgänglig: <https://statistik.uhr.se> [2020-02-09]

Wikipedia (2019). *Svenska journalistförbundet*.

https://sv.wikipedia.org/wiki/Svenska_Journalistf%C3%B6rbundet [2020-03-07]

Zoonen, L van. (1994). *Feminist media studies*. London: Sage Publications Ltd.

9. Bilagor

Kodbok kvantitativ innehållsanalys

Variabel	Definition	Variabelvärde	Kod
Tidningsnamn	Namnet på tidningen		
Utgivningsdatum	yymmdd		
Artikel kategori	Inom vilken artikelkategori i tidningen Journalisten ligger personporträttet?		
Tidningsnummer	En siffra beroende på vilken upplaga		
Rubrik	Namn på rubrik		
Kön reporter	Vilket kön har reportern som skriver artikeln/intervjun?	Kvinna Man Båda könen Framgår ej	1 2 3 0

Ålder intervjuperson	Vilken ålder har intervjupersonen om åldern framgår?	10–19	1
		20–29	2
		30–39	3
		40–49	4
		50–59	5
		60–69	6
		70+	7
		Framgår ej	8
Kön intervjuperson	Vilket kön har intervjupersonen?	Kvinna	1
		Man	2
		Ospecificerat	3
Journalistiskt yrke	Arbetar intervjupersonen inom ett journalistiskt yrke?	Ja	1
		Nej	0
Yrkesroll intervjuperson	Om ja, vilken journalistyrkesroll har personen?	Öppen	
Chef inte chef	Är personen på chefsposition eller inte?	Chef	1
		Inte chef	2
Utseende intervjupersonen	Förekommer det något om intervjupersonens utseende i text? I fokus: rubrik, ingress Brödtext Framgår ej	I fokus	1
		Brödtext	2
		Framgår ej	0
Civilstatus intervjuperson (faktarutan)	Står det om intervjupersonen har en partner eller är singel? (läser endast kategorin "familj" i faktarutan.) Om ingen partner eller familj nämns räknar vi personen som singel.	Partner	1
		Singel	2
		Framgår ej	0

Syns civilstatus i rubrik/ingress/brödtext	Fokuserar man på intervjupersonens civilstatus i artikeln utöver faktarutan? (singel eller partner) I fokus: rubrik, ingress, Brödtext Framgår ej utöver faktarutan	I fokus Brödtext Framgår ej	1 2 0
Är intervjupersonen förälder? (faktarutan)	Har intervjupersonen barn? (läser endast kategorin "familj" i faktarutan.	Ja Nej framgår ej	1 0 2
Syns föräldrskapet i texten?	Framgår det i texten utöver faktarutan ifall intervjupersonen har barn? Vi tittar då endast på rubrik, ingress och brödtext. I fokus: rubrik, ingress, Brödtext Framgår ej	I fokus Brödtext Framgår ej	1 2 0
Antal citat i sin text	Hur många pratminus med citat får intervjupersonen i sitt personporträtt?	1–5 st 6–10 st 11–15 st 16–20 st 21–25 st 26–30 st 31+ st	1 2 3 4 5 6 7

Kodbok mjuka nyhetsämnen (tillhör kvantitativ innehållsanalys)

Variabel	Definition	Variabelvärde	Kod
----------	------------	---------------	-----

Nöje	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet nöje i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Kultur	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet kultur i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Human interest	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet human interest i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Sociala medier	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet sociala medier i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0

Konsumentfrågor	<p>Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet konsumentfrågor i porträttet?</p> <p>Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”</p>	<p>Ja</p> <p>Nej</p>	<p>1</p> <p>0</p>
Sociala frågor:	<p>Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet sociala frågor i porträttet?</p> <p>Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”</p> <p>Sociala frågor: Sjukvård Äldrevård Ungdomsfrågor Barnomsorg Invandring Bostadsfrågor Kriminalvård Skola/utbildning Fritidsverksamhet Hushållsekonomi</p>	<p>Ja</p> <p>Nej</p>	<p>1</p> <p>0</p>
Miljö/energi	<p>Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet miljö/energi i porträttet?</p>	<p>Ja</p> <p>Nej</p>	<p>1</p> <p>0</p>

	Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”		
--	---	--	--

Kodbok hårda nyhetsämnen (tillhör kvantitativ innehållsanalys)

Variabel	Definition	Variabelvärde	Kod
Utrikesnyheter	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet utrikesnyheter i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Sport	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet sport i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Politik	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet politik i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Krig/Konflikt/försvaret	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet krig/konflikt/försvaret i porträttet?	Ja Nej	1 0

	Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”		
Olyckor	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet olyckor i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Näringsliv/företag/ ekonomi	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet näringsliv/företag/ekonomi i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Vetenskap/teknik/ medicin	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet vetenskap/teknik/medicin i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0
Rättsväsende/Brott	Framkommer det om intervjupersonen arbetat journalistiskt med ämnet rättsväsende/brott i porträttet? Vi tittar på rubrik/ingress/brödtext. Ej faktarutan ”bakgrund”	Ja Nej	1 0

Kodbok retorisk bildanalys

Variabel	Definition	Variabelvärde	Kod
Tidningsnamn	Namnet på tidningen		
Utgivningsdatum	yymmdd		
Artikel kategori	Inom vilken artikelkategori i tidningen Journalisten ligger personporträttet?		
Tidningsnummer	En siffra beroende på vilken upplaga		
Kön på fotografen	Kön på fotografen i artikeln/intervjun?	Kvinna Man Båda könen Ospecificerat	1 2 3 4
Kön intervjuperson	Könet på intervjupersonen i bild	Kvinna Man Ospecificerat	1 2 3
Bildstorlek	Vad är det för bildstorlek? Dragarbild- bild som dominerar sidan och som vill dra till sig läsarens uppmärksamhet. Den största bilden. Komplementbild- är de mindre bilderna Om det finns bilder som är lika stora, svårt att avgöra, anser vi att bilden som kommer först är dragarbild.	Dragarbild Komplementbild	1 2

<p>Avstånd till person</p>	<p>Vilken beskärning har bilden och vad skapar det för avstånd?</p> <p>Extrem närbild: Fokus på delar av ansiktet.</p> <p>Närbild: Huvud och axlar i bild, eller delar av dem. Nära i bild som skapar en känsla av att stå nära personen.</p> <p>Social distans: Inkluderar medelavståndsbild och nära medelavståndsbild.</p> <p>Nära medelavståndsbilder = beskärs vid midjan (Sitter på andra sidan bordet distans, precis inom bildens ram)</p> <p>Medelavstånd = Beskärs vid knäna, lång medeldistans alternativt helbild (Personen syns i helbild precis inom bildens ram.) Miljö och person upptar lika mycket plats</p> <p>Distanserad: Avbildad person tar upp mindre än halva bilden som helhet.</p>	<p>Extrem närbild</p> <p>Närbild</p> <p>Social distans</p> <p>Distanserad</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>
----------------------------	---	---	-------------------------------------

Kameraperspektiv	Vad är det för riktning på kameran som tog bilden? Fågelperspektiv- ovanifrån-perspektiv, bilden är tagen något ovanifrån Grodperspektiv- underifrån-perspektiv, bilden är tagen något underifrån Öga-mot-öga-perspektiv, bilden är tagen rakt framifrån	Fågelperspektiv Grodperspektiv Öga mot öga	1 2 3
Fotografiskt norum	Var befinner sig intervjupersonen på bilden? Hemma: ute/inne(det ska framgå i bild och text tydligt) Arbete: ute/inne(det ska framgå i bild o text tydligt) Annat: Annan miljö som inte kan definieras som hem eller arbetsplats i text och bild	Hemma Arbetsplats Annat	1 2 3
Seendeposition	Vad är intervjupersonens ögonriktning? Ögonkontakt= tittar in i kameran Tittar upp Tittar ner Höger, Vänster Annat	Ögonkontakt Tittar upp Tittar ner Höger, Vänster Annat	1 2 3 4 5
Leende	Ler intervjupersonen i bild?	Ja Nej	1 0

Bilagor: personporträtt i tidningen *Journalisten* under rubriken “profilen”:

Lundquist, Hanna. (2009). ”Man kan inte skriva om sig själv bara för att skriva om sig själv. Texten måste kunna stå för sig själv”. *Journalisten*, vol 1, ss. 22-24.

Giertta, Helena. (2009). ”Det krävs av en Usa-korrespondent att han kan bevaka allt”. *Journalisten*, vol 2, ss. 16–18.

Rindevall, Qia. (2009). ”Det är av kommersiella skäl som vi alltid har vikt på omslaget”. *Journalisten*, vol 3, ss. 26–28.

Jansson, Per. (2009). ”Jag sysslar inte med granskande journalistik, jag bevakar den kungliga glamouren”. *Journalisten*, vol 4, ss. 20–22.

Frigyes, Paul. (2009). ”Det är ofta de helt lugna situationerna som är farligast”. *Journalisten*, vol 5, ss. 18–20.

Andersson, Katarina. (2009). ”Alldeles för ofta jobbar jag 80-timmarsveckor. Precis som alla andra”. *Journalisten*, vol 6, ss. 16–18.

Giertta, Helena. (2009). ”Att debattera och kritisera även det egna företaget kan vara svårt”. *Journalisten*, vol 7, ss.22–24.

Lindqvist, Håkan. (2009). ”Svenskar är tråkiga. Här betalar det sig inte att vara kvick”. *Journalisten*, vol 8, ss. 16.-18

Giertta, Helena. (2009). ”Jag hade ingen aning om att det var så kul att jobba med TV”. *Journalisten*, vol 9, ss. 14–16.

Lindqvist, Håkan. (2009). ”Idag är politiken som ett gift för mig”. *Journalisten*, vol 11, ss.24–26.

Sandén, Johanni. (2009). ”Jag har blandat in alla mina intressen i mitt yrke”. *Journalisten*, vol 12, ss. 20–22.

Pihl, Thomas. (2009). ”Lokalredaktörer måste vara hederligare än andra journalister”. *Journalisten*, vol 13, ss. 20–22.

Lindqvist, Håkan. (2009). ”Jag tänkte aldrig på gratistidningar förut, plockade aldrig upp dem”. *Journalisten*, vol 14, ss. 26–28.

Lundquist, Hanna. (2009). ”Jag deltar med hull och hår i diskussionerna på redaktionen”. *Journalisten*, vol 15, ss. 20–22.

Giertta, Helena. (2010). ”Lojaliteten mot journalistiken måste gå före alla andra lojaliteter”. *Journalisten*, vol 1, ss. 20–22.

Lindqvist, Håkan. (2010). ”Dansbandsmusiken fyller en viktig funktion”. *Journalisten*, vol 2, ss. 16–18.

Lundquist, Hanna. (2010). ”Det finns alltid en frustration över att det inte blev som jag tänkt mig”. *Journalisten*, vol 3, ss. 20–22.

Pihl, Thomas. (2010). ”Vart tar alla sverigefinska nyheter vägen?”. *Journalisten*, vol 4, ss. 16–18.

Canoilas, Viviana. (2010). ”När man börjar se de grå nyanserna så börjar man förstå sammanhanget”. *Journalisten*, vol 5, ss. 24–26.

Lindqvist, Håkan. (2010). ”Den sista resten av kulturfernissa har ramlat av familjen Bonnier”. *Journalisten*, vol 6, ss. 18–20.

Lundquist, Hanna. (2010). ”Vi skriver om verkliga problem som rör verkliga människor”. *Journalisten*, vol 7, ss. 30–32.

Rindevall, Qia. (2010). ”Visst har jag gjort en massa skit, men ju äldre jag blir desto viktigare blir kvaliteten”. *Journalisten*, vol 8, ss. 24–26.

Ohlsson, Thomas. (2010). ”Ibland köper jag dagstidningar, de är ju så bra att elda med”. *Journalisten*, vol 10, ss. 16–18.

Jansson, Pär. (2010). ”Jag vill befinna mig i miljöer där det finns starka historier att berätta”. *Journalisten*, vol 11, ss. 22–24.

Lindqvist, Håkan. (2010). ”Man måste våga lita på sig själv och lyssna på kroppens signaler”. *Journalisten*, vol 12, ss. 18–20.

Lindqvist, Håkan. (2010). ”Journalister har makt och måste erkänna det och ta ansvar för sin position”. *Journalisten*, vol 13, ss. 16–18.

Westin, Jonatan. (2010). ”Det här yrket har gett mig en styrka och vänner jag aldrig annars hade fått”. *Journalisten*, vol 14, ss. 24–26.

Lindqvist, Håkan. (2010). ”Man måste avdramatisera litteraturen så att den inte gör sig för viktig”. *Journalisten*, vol 15, ss. 16–18.

Giertha, Helena. (2011). ”Journalistik som inte är kontroversiell är inget kul”. *Journalisten*, vol 1, ss. 20–22.

Frigyes, Paul. (2011). ”På några dagar kände alla till sajten. Jag var chockad och omtumlad”. *Journalisten*, vol 2, ss. 18–20.

Westin, Jonatan. (2011). ”Det låter tragiskt men jag lever väldigt mycket för jobbet”. *Journalisten*, vol 3, ss. 18–20.

De Lima Fagerlind, Anna. (2011). ”Jag tror att det är betydligt mer riskfyllt att vara byggnadsarbetare”. *Journalisten*, vol 5, ss. 16–20.

Lindqvist, Håkan. (2011). ”Journalisterna från tredje världen frågade bara om bomullen. Då förstod jag frågans vidd”. *Journalisten*, vol 7, ss. 16–18.

Giertha, Helena. (2011). ”Ibland måste man låtsas att man kan något för att komma vidare”. *Journalisten*, vol 8, ss. 22–24.

Lundquist, Hanna. (2011). ”Ju mer kunskap desto mer förstår man att man inget har förstått”. *Journalisten*, vol 9, ss. 18–20.

Lindqvist, Håkan (2011). ”Jag är förtjust i att åka till ställen, se, känna och skapa närvaro”. *Journalisten*, vol 10, ss. 20–22.

Lundquist, Hanna. (2011). ”Man får inte glömma det man inte ser, det som händer bakom”. *Journalisten*, vol 11, ss. 18–20.

Giertta, Helena. (2011). ”Jag har fått se saker som jag aldrig skulle kunnat drömma om”. *Journalisten*, vol 12, ss. 16–18.

Jansson, Pär. (2011). ”Punkrörelsen har format min syn på världen”. *Journalisten*, vol 13, ss. 16–18.

Nesser, Johannes. (2011). ”Krönikorna blev ett sätt att bearbeta sorgen”. *Journalisten*, vol 14, ss. 28–30.

Lindqvist, Håkan. (2011). ”Jag var nästan som en kommissarie”. *Journalisten*, vol 15, ss. 28–30.

Lundquist, Hanna. (2012). ”Att förstå är en fråga om mänskligt värde”. *Journalisten*, vol 1, ss. 18–20.

Giertta, Helena. (2012). ”Vi borde vara mer intresserade av självkritik”. *Journalisten*, vol 2, ss. 18–20.

Alvarsson, Louise. (2012). ”Jag kallar mig själv för Sveriges yngsta tant”. *Journalisten*, vol 3, ss. 15–17.

Lindqvist, Håkan (2012). ”Våldet trappades upp, jag gick över gränsen och tappade omdömet för var man skulle vara”. *Journalisten*, vol 4, ss. 22–24.

Lundquist, Hanna. (2012). ”Jag tror att jag har skrämt en del människor”. *Journalisten*, vol 6, ss. 22–24.

Giertha, Helena. (2012). ”Om det finns stenar som inte ”får” vändas så måste jag dit, rota och titta”. *Journalisten*, vol 7, ss. 16–18.

Hansson Frank, Petter. (2012). ”Jag var osäker på om det skulle beröra andra än de allra närmsta”. *Journalisten*, vol 8, ss. 24–26.

Lundquist, Hanna. (2012). ”Det är historia som skrivs och det kommer att fortsätta i kanske tio, tjugo år”. *Journalisten*, vol 9, ss. 18–20.

Rindevall, Qia. (2012). ”Vi borde våga skriva så att människor sätter morgonkaffet i halsen”. *Journalisten*, vol 10, ss. 20–22.

Lindqvist, Håkan. (2012). ”Vi på lokaltidningarna ska befinna oss i ögonhöjd med läsarna”. *Journalisten*, vol 11, ss. 18–20.

Lundquist, Hanna. (2012). ”Kultur är otroligt viktigt för människors välbefinnande”. *Journalisten*, vol 12, ss. 20–22.

Olsve, Magnus. (2012). ”Allt jag ville ha var en mikrofon”. *Journalisten*, vol 13, ss. 16–18.

Nesser, Johannes. (2012). ”Kabul och New York är mer lika än Stockholm och New York”. *Journalisten*, vol 14, ss. 18–20.

Giertha, Helena. (2012). ”Mitt yrke är min hobby och jag tänker fortsätta skriva”. *Journalisten*, vol 15, ss. 24–26.

Lundquist, Hanna. (2013). ”Att vara journalist är en livsställning”. *Journalisten*, vol 1, ss. 22–24.

Lindqvist, Håkan. (2013). ”De som jobbar här ifrågasätter allt – även mig”. *Journalisten*, vol 2, ss. 20–22.

Lindqvist, Håkan. (2013). ”Jag har lite svårt att skilja på jobb och privatliv. I min värld är de inte så separerade”. *Journalisten*, vol 3, ss. 18–20.

Lundquist, Hanna. (2013). ”Jag gör uppror mot alla normer som finns”. *Journalisten*, vol 4, ss. 22–24.

Löfvenberg, Jonas. (2013). ”Jag gillar ju Stockholm men jag vill inte bo där”. *Journalisten*, vol 5, ss. 16–18.

Jansson, Pär. (2013). ”Lust är viktigt – och har man tur har man kul”. *Journalisten*, vol 6, ss. 16–18.

Giertha, Helena. (2013). ”Det finns inga så lättkränkta som mediemänniskor”. *Journalisten*, vol 7, ss. 16–18.

Lindqvist, Håkan. (2013). ”Det är viktigare att läsa Dostojevskij än att läsa deckare”. *Journalisten*, vol 8, ss. 18–20.

Lundquist, Hanna. (2013). ”Alla borde ha ett område där de får leka”. *Journalisten*, vol 9, ss. 16–18.

Jansson, Pär. (2013). ”Tyska tidningar är som universitet”. *Journalisten*, vol 10, ss. 20–22.

Lindqvist, Håkan. (2013). ”Klass är många gånger viktigare än ideologi”. *Journalisten*, vol 11, ss. 14–16.

Jansson, Pär. (2013). ”Det är inte jag som är storyn, jag är berättelsens verktyg”. *Journalisten*, vol 13, ss. 16–18.

Lundquist, Hanna. (2013). ”Jag var tvungen att inse att jag var en mycket sämre journalist än jag trodde”. *Journalisten*, vol 14, ss. 16–18.

Gierdda, Helena. (2013). ”I det privata är jag nog snarare konflikträdd än något annat”. *Journalisten*, vol 15, ss. 14–16.

Waldenström, Amanda. (2014). ”Man har inte så mycket att förlora- man kan alltid gå i konkurs”. *Journalisten*, vol 1, ss. 20–22.

Lindqvist, Håkan. (2014). ”Jag vill inte bli tagen för en galning- den som flippar ur”. *Journalisten*, vol 2, ss. 20–22.

Lundqvist, Hanna. (2014). ”En korres viktigaste uppgift är att vara ute bland folk”. *Journalisten*, vol 3, s. 31.

Lundqvist, Hanna. (2014). ”Det fanns miljoner skäl till att inte ta jobbet”. *Journalisten*, vol 4, ss. 18–20.

Lundqvist, Hanna. (2014). ”Det är ju läsoplevelsen vi tar betalt för”. *Journalisten*, vol 5, ss. 22–24.

Jansson, Pär. (2014). ”Intervjuer slår alltid wallraffande”. *Journalisten*, vol 6, ss. 16–18.

Gierdda, Helena. (2014). ”Jag var övertygad om min förträfflighet och fick slå huvudet i väggen många gånger”. *Journalisten*, vol 7/8, ss. 32–34.

Åström, Clara. (2014). ”Det här vill jag göra för alltid”. *Journalisten*, vol 9, ss. 20–22.

Gierdda, Helena. (2014). ”Om man inte bygger upp en distans till det som bevakas så går man sönder”. *Journalisten*, vol 10, ss. 16–18.

Lindqvist, Håkan. (2014). ”Jag har nog inte haft andra yrkesdrömmar än att bli författare”. *Journalisten*, vol 11, ss. 28–30.

Westin, Jonatan. (2014). ”Allt dolt intresserar mig, jag undrar vad som försiggår bakom varje stängd dörr”. *Journalisten*, vol 12, ss. 14–16.

Jansson, Pär. (2014). "Allmänheten behöver en grundkurs i journalistik och källkritik". *Journalisten*, vol 13, ss. 16–18.

Granström, Klas. (2014). "Jag rör mig i miljöer där jag kan springa på utsatta människor". *Journalisten*, vol 14, ss. 16–18.

Rindevall, Qia. (2014). "Matbevakning blir ofta något gulligt". *Journalisten*, vol 15, ss. 24–26.

Jansson, Pär. (2015). "Jag är nyfiken på världen". *Journalisten*, vol 1, ss. 18-20.

Granström, Klas. (2015). "Jag är egentligen en blyg och tillbakadragen person". *Journalisten*, vol 2, ss. 16–18.

Giertha, Helena. (2015). "Man måste gilla den här nerven, annars går det inte". *Journalisten*, vol 3, ss. 14–16.

Jansson, Pär. (2015). "Det är viktigt att mötas som människor, inte bara pumpa personer på fakta". *Journalisten*, vol 4, ss. 18–20.

Rindevall, Qia. (2015). "Visst har jag gått mina lovar i skogarna kring drottningholm". *Journalisten*, vol 5, ss. 14–16.

Wikdahl, Eva. (2015). "Allt jag gör, gör jag för att jag tycker det är viktigt". *Journalisten*, vol 6, ss. 18–20.

Lundquist, Hanna. (2015). "Jag är allergisk mot machostämpeln som undersökande journalistik har". *Journalisten*, vol 7, ss. 16–18.

Granström, Klas. (2015). "Jag är fortfarande ett fan". *Journalisten*, vol 8, ss. 18–20.

Lundquist, Hanna. (2015). "Jag blev väldigt revolutionsromantisk. Jag tänkte- wow!". *Journalisten*, vol 9, ss. 16–18.

Granström, Klas. (2015). "Vi måste sluta springa efter samma bollar". *Journalisten*, vol 10, ss. 13–15.

Jansson, Pär. (2015). "Som frilans äter man inte guld till frukost". *Journalisten*, vol 11, ss. 18–20.

Granström, Klas. (2015). "Man måste ställa frågor man tror på". *Journalisten*, vol 13, ss. 18–20.

Giertha, Helena. (2015). "Man måste ut och skita ner händerna". *Journalisten*, vol 14, ss. 16–18.

Lundquist, Hanna. (2015). "Det måste utgå från mig, annars blir det inte bra". *Journalisten*, vol 15, ss. 22–26.

Lundquist, Hanna. (2016). "Spår av intelligent liv gör mig glad". *Journalisten*, vol 1, ss. 18–20.

Rindevall, Qia. (2016). "Mina kollegor gillar inte att jag säger att jag leker på jobbet". *Journalisten*, vol 2, ss. 18–20

Lundquist, Hanna. (2016). "Det finns ingenting jag inte skulle utsätta mig för". *Journalisten*, vol 3, ss. 18–20.

Löfvenberg, Jonas. (2016). "Humor är svårt. Men roligt. Och nödvändigt". *Journalisten*, vol 5, ss. 18–20.

Granström, Klas. (2016). "Jag har både makt och inflytande". *Journalisten*, vol 6, ss. "x".

Lundquist, Hanna. (2016). "Har man starka fakta behöver man inte veva så mycket med armarna". *Journlisten*, vol 7, ss. 18–20.

Nesser, Johannes. (2016). "Ilska är bra bränsle". *Journalisten*, vol 8, ss. 26–28.

Jansson, Pär. (2016). ”Man är inte bättre än sina källor”. *Journalisten*, vol 9, ss. 14–16.

Lundquist, Hanna. (2016). ”Vi får inte låta oss styras av makten”. *Journalisten*, vol 10, ss. 16–18.

Lundquist, Hanna. (2016). ”Om man redan är god kanske man inte behöver tänka efter så mycket”. *Journalisten*, vol 11, ss. 16–18.

Granström, Klas. (2016). ”Du kan inte sitta på ditt ärsle framför datorn hela dagen”. *Journalisten*, vol 12, ss. 16–18.

Granström, Klas. (2016). ”Jag vill inte visa familjen allt som skrivs om mig”. *Journalisten*, vol 13, ss. 16–18.

Bornhall, Louise. (2016). ”Jag har alltid upplevt mig som annorlunda”. *Journalisten*, vol 14, ss. 16–18.

Lundquist, Hanna. (2016). ”Ofta reagerar jag på saker med någon bissarhetsfaktor i”. *Journalisten*, vol 15, ss. 34–36.

Bornhall, Louise. (2017). ”Jag kan vara en riktig dramaqueen”. *Journalisten*, vol 1, ss. 20–22.

De Lima Fagerlind, Anna. (2017). ”Jag är van vid att vara högljudd och jobbig”. *Journalisten*, vol 2, ss. 18–20.

Granström, Klas. (2017). ”Man är ju som man är och jag kan inte spela någon roll”. *Journalisten*, vol 3, ss. 14–16.

Nesser, Johannes. (2017). ”Jag gillar att bli riktigt engagerad”. *Journalisten*, vol 4, ss. 16–18.

Granström, Klas. (2017). "Jag kanske borde ha festat lite mer". *Journalisten*, vol 5, ss. 20–22.

Lundquist, Hanna. (2017). "Att vara utrikeskorre är rena livsruset". *Journalisten*, vol 6, ss. 18–20.

Jansson, Pär. (2017). "Dansen lade grunden till min kreativitet". *Journalisten*, vol 7, ss. 18–20.

Granström, Klas. (2017). "Jobbigt att inte kunna vara anonym". *Journalisten*, vol 8/9, ss. 22–24.

Rindevall, Qia. (2017). "Den samiska världen bygger på kontakter". *Journalisten*, vol 10, ss. 18–20.

Rindevall, Qia. (2017). "Jag jobbade jämt och ville inte gå hem på nätterna". *Journalisten*, vol 11, ss. 16–18.

Lundquist, Qia. (2017). "Man är inte vad som står på visitkortet". *Journalisten*, vol 12, ss. 18–20.

Granström, Klas. (2017). "Vi gör mycket bättre jobb numera". *Journalisten*, vol 13, ss. 18–20.

Lundquist, Hanna. (2017). "Jag är tacksam för livskrisen". *Journalisten*, vol 14, ss. 20–22.

Rindevall, Qia. (2017). "Dålig stämning är bättre än ingen stämning". *Journalisten*, vol 15, ss. 26–28.

Lundquist, Hanna. (2018). "Det finns alltid en historia i Ryssland". *Journalisten*, vol 1, ss. 28–30.

Lundquist, Hanna. (2018). "Ibland är idioterna journalisterna". *Journalisten*, vol 2, ss. 18–20.

Granström, Klas. (2018). ”Det är alldeles för lätt att springa i flock”. *Journalisten*, vol 3, ss. 18–20.

Rindevall, Qia. (2018). ”Jag hade ingen bostad, ingen bil, ingen kamera”. *Journalisten*, vol 4, ss. 20–22.

Rindevall, Qia. (2018). ”Jag har förmågan att skapa förtroende”. *Journalisten*, vol 5, ss. 16–18.

Granström, Klas. (2018). ”Jag är glad att kändisskapet händer när jag fyllt 50”. *Journalisten*, vol 6, ss. 20–22.

Lundquist, Hanna. (2018). ”Jag kommer från en lång rad av drivna kvinnor”. *Journalisten*, vol 7, ss. 20–22.

Lundquist, Hanna. (2018). ”Klichéer är fusk”. *Journalisten*, vol 8/9, ss. 22–24.

Nesser, Johannes. (2018). ”Läs 1900-tals-historia och sitt med en kartbok”. *Journalisten*, vol 10, ss. 22–24.

Rindevall, Qia. (2018). ”Jag gillar att växla mellan allvar och trams”. *Journalisten*, vol 11, ss. 16–18.

Lagercrantz, Samuel. (2018). ”Jag hade knappt fått upp dörren förrän han slog mig”. *Journalisten*, vol 12, ss. 18–20.

Lundquist, Hanna. (2018). ”Det var en tillgång att gå i skolan med överklassen”. *Journalisten*, vol 13, ss. 20–22.

Lundquist, Hanna. (2018). ”Jag är rätt ointresserad av foto”. *Journalisten*, vol 14, ss. 16–18.

Lagercrantz, Samuel. (2018). "Man sitter som en kratta i festblåsor". *Journalisten*, vol 15, ss. 24–26.